

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา

Evaluation of the Tourism Development Plan in Nakhon Ratchasima Province

โดย

นางสาวหทัยกาญจน์ หอมกุล

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

พ.ศ. 2550

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์

สาขา

เศรษฐศาสตร์

ภาควิชา

เรื่อง การประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา

Evaluation of the Tourism Development Plan in Nakhon Ratchasima Province

นามผู้วิจัย นางสาวหทัยกาญจน์ หอมกุล

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลี พุ่มภิญโญ, พ.บ.ม.)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ชูชีพ พิพัฒน์ศิริ, Ph.D.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนันทนา สังข์พงษ์, บธ.ม.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์จิรพรรณ กุลดิลก, ศ.ม.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อางคงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 18 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ผศ.สุมาลี พุ่มภิญโญ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่องมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.ชูชีพ พิพัฒนศิริ กรรมการสาขาวิชาเอก ผศ.รัตน ثنا สังข์พงษ์ กรรมการสาขาวิชาการ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นของวิทยานิพนธ์ พร้อมกันนี้ ต้องขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 1 จ.นครราชสีมา เจ้าหน้าที่ปราสาทหินพิมาย ที่พักริมทาง เขื่อนลำตะคอง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และนักท่องเที่ยวทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอบพระคุณ อาเตี้ย อาโก อาม่า น้องไข่มุก น้องลูกไม้ที่จัดหาที่พักพร้อมขนมอร่อย ๆ ให้ ขณะไปเก็บข้อมูล และให้ความช่วยเหลือในทุกเรื่อง

ขอบคุณเพื่อน ๆ สำนักงานคลังจังหวัดนครนายกทุกท่าน ทั้งจ๊อบแจจ พิกานต์ หญิง พี่เล็ก ที่สละเวลาไปช่วยเก็บข้อมูล ดุ้ยที่ช่วยประมวลผลข้อมูล พี่นุชที่ให้ยืมโน้ตบุ๊กยามคับขัน และพี่ ๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจให้เสมอ

ขอบคุณ ออ ตู้ก หนุ่ย แอน จู ที่คอยดูแลลงทะเบียน ส่งเอกสารต่าง ๆ ให้คำปรึกษา ให้ข้อมูล ให้ที่พักพิง พร้อมทั้งกำลังใจ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ป้ากับแม่ ที่ได้ให้ทุนสนับสนุน ให้คำปรึกษา ให้ทุก ๆ สิ่ง รวมทั้งเป็นกำลังใจที่ดีที่สุดตลอดมา

หทัยกาญจน์ หอมกุล

เมษายน 2550

หทัยกาญจน์ หอมกุล 2550: การประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดนครราชสีมา ปรินญาเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ ปรธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลี พุ่มภิญโญ,
พ.บ.ม. 94 หน้า

ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวกระจายอยู่ในทุกภาคของประเทศ ดังนั้นการท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทยจึงได้นำเสนอแผนพัฒนาการท่องเที่ยวปี 2544 ขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการ
เตรียมความพร้อมแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมาถือเป็นจังหวัดหนึ่ง
ซึ่งเป็นเป้าหมายในการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ดังนั้น การประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดนครราชสีมา จะช่วยให้ทราบถึงผลกระทบจากการดำเนินโครงการตามแผนพัฒนา
การท่องเที่ยวต่อสภาพการท่องเที่ยวภายในจังหวัด

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ คือ 1) เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของการท่องเที่ยว
ในจังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา
หลังจากสิ้นสุดโครงการ 3) เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยว
ในจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้แบบจำลองซีพี (CIPP Model) เพื่อการประเมินบริบท ตัวป้อนเข้า
กระบวนการและผลผลิต

ผลการประเมินแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา พบว่า การประเมิน
ด้านบริบท ตัวป้อนเข้า กระบวนการ และผลผลิต อยู่ในระดับสูง เนื่องจากแผนพัฒนา
การท่องเที่ยวมีสถานะแวดล้อมที่เอื้อประโยชน์ต่อความสำเร็จ ประกอบกับมีตัวป้อนเข้า
และกระบวนการที่เหมาะสมสอดคล้องกัน ส่งผลให้แผนฯ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้
ซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่พบได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ การขาดจิตสำนึกเชิงอนุรักษ์
ของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีข้อเสนอแนะให้ใช้จ่ายงบประมาณตามลำดับความสำคัญของงาน
และจัดทำโครงการสร้างจิตสำนึกเชิงอนุรักษ์ให้กับนักท่องเที่ยวในแผนพัฒนาการท่องเที่ยว
ฉบับต่อไป

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

3 / 09 / 50

Hathaikan Homkul 2007: Evaluation of the Tourism Development Plan in Nakhon Ratchasima Province. Master of Economics, Major Field: Economics, Department of Economics. Thesis Advisor: Assistant Professor Sumalee Pumpinyo, M.S. 94 pages.

In each part of Thailand has many places for tourists to visit so The Tourism Authority of Thailand presented The Tourism Development Plan in 2001 by give precedence to prepare the readiness of local place for tourism. Nakhon Ratchasima Province is the target province for urgent development so the evaluation of the tourism development plan in Nakhon Ratchasima Province will know about the impact of the projects in the development plan to the condition of tourism in Nakhon Ratchasima Province.

The objectives of this research were 1) to study general conditions of the tourism in Nakhon Ratchasima Province 2) to ex-post evaluation of the tourism development plan in Nakhon Ratchasima Province 3) to study problem and obstacles which happened from tourism development by using CIPP Model to evaluate context, input, process and output.

The result of the evaluation of the tourism development plan in Nakhon Ratchasima Province show that the evaluation of context, input, process and output are high – grade because the tourism development plan has the context advantage for success, input and process which proper and match. It was discovered that problems and obstacles include insufficient budget and tourist's disregardness of eco-consciousness. Accordingly, for suggestion, government should spend budget following priority and also set up a project to build eco-consciousness for tourist in next tourism development plan.

Hathaikan Homkul

Student's signature

P. Sum

Thesis Advisor's signature

3 / 09 / 50

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
นิยามศัพท์	7
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	9
ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
กรอบแนวคิดการวิจัย	20
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	33
การเก็บข้อมูล	33
การวิเคราะห์ข้อมูล	35
บทที่ 4 ผลการวิจัย	37
ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา	37
ผลการประเมินแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา	
หลังจากสิ้นสุดโครงการ	46
ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยว	
ในจังหวัดนครราชสีมา	60
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	62
สรุปผลการวิจัย	62
ข้อเสนอแนะ	64
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	65

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	68
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	70
ภาคผนวก ข แผนงาน โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	81
ภาคผนวก ค ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว	89

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	รายได้จากการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และสัดส่วนของรายได้จากการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม ในประเทศ (ณ ราคาตลาด)	2
2	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เดินทาง ท่องเที่ยวในประเทศไทย	3
3	รายได้จากการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครราชสีมา และสัดส่วนของรายได้จากการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม จังหวัดนครราชสีมา (ณ ราคาตลาด)	4
4	จำนวนและประเภทของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อีสานใต้	5
5	ตัวแปรหลัก องค์ประกอบตัวแปรหลัก ตัวชี้วัด และค่าหน่วยวัดที่ใช้เพื่อการประเมินผล	27
6	ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : เพศ	39
7	ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : อายุ	39
8	ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : สถานภาพ	40
9	ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : การศึกษา	40
10	ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : อาชีพ	41
11	ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : รายได้ต่อเดือน	41

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : ภูมิลำเนา	42
13	ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : ลักษณะการเดินทางมายังจังหวัดนครราชสีมา	42
14	ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : ยานพาหนะที่ใช้เดินทางมายังจังหวัดนครราชสีมา	43
15	ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : นักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา	43
16	ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : เปรียบเทียบความแตกต่างของการมาท่องเที่ยวครั้งที่สองกับครั้งแรก	44
17	ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : ความต้องการมาเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาอีกครั้ง	44
18	สภาพทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา	45
19	ผลการประเมินด้านบริบท	47
20	ผลการประเมินด้านตัวป้อนเข้า	50
21	ผลการประเมินด้านกระบวนการ	51
22	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว : ปราสาทหินพิมายได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ	53
23	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว : จากการมาท่องเที่ยวปราสาทหินพิมายทำให้ท่านมีความรู้ทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์วัฒนธรรมขอม	53

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
24	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว : หากท่านต้องการท่องเที่ยวสถานที่ที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมขอท่านจะนึกถึงปราสาทหินพิมาย	54
25	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว : สถานที่ท่องเที่ยวมีความเป็นธรรมชาติ	54
26	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว : สถานที่มีความสะอาด	55
27	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว : สถานที่มีความโดดเด่นมองเห็นได้ง่าย	55
28	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว : พื้นที่เหมาะสมในการเป็นที่พักระหว่างการเดินทางไปในภาคอีสาน	56
29	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว : สถานที่ท่องเที่ยวมีสภาพแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์	56
30	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ	57
31	ผลการประเมินด้านผลผลิต	57
32	ผลการประเมินความสำเร็จของแผนพัฒนาปราสาทหินพิมาย	58
33	ผลการประเมินความสำเร็จของแผนพัฒนาที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง	58
34	ผลการประเมินความสำเร็จของแผนพัฒนาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	59
35	ผลการประเมินความสำเร็จของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา	59

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กระบวนการวางแผน (the planning process)	10
2	กรอบแนวคิดการประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา	21

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถือเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้กับประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้กับประเทศในอัตราสูงอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 1 ในปี 2541 รายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศไทยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภาคบริการมีมูลค่าเท่ากับ 430,075 ล้านบาทและได้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นเป็น 797,300 ล้านบาทในปี 2548 โดยเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของรายได้จากการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศแล้ว จะเห็นได้ว่ามีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 9.30 ในปี 2541 เป็นร้อยละ 11.22 ในปี 2548 ที่สำคัญอุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังเป็นกลไกสำคัญในการนำความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น ดังนั้นจึงมีการลงทุนพัฒนาในพื้นที่เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวซึ่งส่งผลให้ท้องถิ่นนั้น ๆ มีความเจริญและได้รับการพัฒนาตามไปด้วย

ประเทศไทยได้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยปัจจัยของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างสมบูรณ์ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ถือเป็นนโยบายสำคัญของประเทศ ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวของประเทศที่สำคัญประกอบด้วย วัฒนธรรมและประเพณี ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของไทยที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาด้านการบริการทางการท่องเที่ยว ทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว ทั้งด้านการเดินทาง ที่พักและอาหาร ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจทั้งสิ้น (ธนวัฒน์, 2545)

ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวกระจายตัวอยู่ในทุกภาคของประเทศ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้มีการร่วมมือกันเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยมาโดยตลอด โดยล่าสุดในปี 2544 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้เสนอแผนพัฒนาการท่องเที่ยวปี 2544 โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยกำหนดพื้นที่ที่ต้องการการพัฒนาอย่างเร่งด่วนเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตามแนวโน้ม การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวในอดีตที่ผ่านมา

ตารางที่ 1 รายได้จากการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และสัดส่วนของรายได้จากการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ณ ราคาตลาด)

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี	รายได้จากการท่องเที่ยว ของไทย ^{1/}	ผลิตภัณฑ์มวลรวม ในประเทศ ^{2/}	สัดส่วนของรายได้จากการท่องเที่ยว ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ^{3/} (ร้อยละ)
2541	430,075	4,626,447	9.30
2542	456,197	4,637,079	9.84
2543	495,788	4,922,731	10.07
2544	522,779	5,133,502	10.18
2545	558,821	5,450,643	10.25
2546	599,256	5,928,975	10.11
2547	701,585	6,503,488	10.79
2548	797,300	7,104,228	11.22

ที่มา: ^{1/} การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2541-2548)

^{2/} สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2541-2548)

^{3/} จากการคำนวณ

ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นจาก 59.66 ล้านคนในปี 2539 เป็น 89.62 ล้านคนในปี 2548 ซึ่งคิดเป็นอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 50.22

ตารางที่ 2 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย

ปี	ชาวไทย		ชาวต่างประเทศ		รวม	
	จำนวน (ล้านคน)	ค่าใช้จ่าย ต่อคนต่อวัน (บาท)	จำนวน (ล้านคน)	ค่าใช้จ่าย ต่อคนต่อวัน (บาท)	จำนวน (ล้านคน)	ค่าใช้จ่าย ต่อคนต่อวัน (บาท)
2539	52.47	1,314	7.19	3,706	59.66	5,020
2540	52.05	1,466	7.22	3,672	59.27	5,138
2541	51.68	1,513	7.76	3,713	59.44	5,226
2542	53.62	1,524	8.58	3,705	62.20	5,229
2543	54.74	1,718	9.51	3,861	64.25	5,579
2544	58.62	1,703	10.06	3,748	68.68	5,451
2545	61.82	1,690	10.80	3,754	72.62	5,444
2546	69.36	1,824	10.00	3,775	79.36	5,599
2547	74.80	1,852	11.65	4,058	86.45	5,910
2548	76.24	1,965	13.38	4,150	89.62	6,115

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2548)

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวปี 2544 ได้กำหนดพื้นที่ที่ต้องการการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเร่งด่วนแบ่งเป็น 3 กลุ่มประกอบด้วย (บริษัท เทสโก้ จำกัดและคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545)

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ กระบี่ ตรัง สตูล พัทลุง

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี

ตารางที่ 3 รายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครราชสีมา และสัดส่วนของรายได้จากการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครราชสีมา (ณ ราคาตลาด)

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี	รายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา ^{1/}	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครราชสีมา ^{2/}	สัดส่วนของรายได้จากการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครราชสีมา ^{3/} (ร้อยละ)
2541	3,816.33	91,530	4.17
2542	3,757.33	85,317	4.40
2543	3,967.33	87,695	4.52
2544	4,289.06	90,805	4.72
2545	4,666.30	99,048	4.71
2546	5,147.63	110,167	0.05
2547	5,731.62	118,142	4.86
2548	6,713.08	128,293	5.23

ที่มา: ^{1/} การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2541-2548)

^{2/} สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2541-2548)

^{3/} จากการคำนวณ

จากการแบ่งกลุ่มจังหวัดที่ต้องการการพัฒนาการท่องเที่ยวเร่งด่วนข้างต้นหากพิจารณาเฉพาะในส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายจะเห็นได้ว่า จังหวัดนครราชสีมาถือเป็นหนึ่งในจังหวัดที่ต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเร่งด่วนเช่นกัน ซึ่งจากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2541 – พ.ศ. 2548 รายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมามีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นมาโดยตลอด แต่สัดส่วนของรายได้จากการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมีอัตราที่ลดลงในปี พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2546 และนอกจากนี้จากการศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากทำเนียบแหล่งท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่ดำเนินการโดยสภาสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2543 ในตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่าจังหวัดนครราชสีมาถือเป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุดซึ่งประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ 21 แห่ง ด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี 28 แห่งและด้านศิลปวัฒนธรรม กิจกรรม วิถีชีวิต 6 แห่ง

ตารางที่ 4 จำนวนและประเภทของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อีสานใต้

จังหวัด	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว			
	ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี	ศิลปวัฒนธรรม กิจกรรม วิถีชีวิต	รวม
1. นครราชสีมา	21	28	6	55
2. บุรีรัมย์	9	12	6	27
3. สุรินทร์	3	13	8	24
4. ศรีสะเกษ	9	7	4	20
5. อุบลราชธานี	24	16	8	48
รวม	66	76	32	174

ที่มา: สภาสถาบันราชภัฏ (2543)

จากเหตุผลข้างต้นจังหวัดนครราชสีมาจึงเป็นจังหวัดที่มีความน่าสนใจที่จะทำการประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดว่าการดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาเป็นอย่างไร ตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ รวมทั้งประเมินผลกระทบของโครงการตามแผนพัฒนาที่มีต่อนักท่องเที่ยว รวมทั้งผลกระทบต่อสภาพการท่องเที่ยวภายในจังหวัดว่าเป็นไปในทิศทางใด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำและวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและถูกทิศทางอันจะนำไปสู่การส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่น่ารายได้เข้าสู่ท้องถิ่นและประเทศไทยต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาหลังจากสิ้นสุดโครงการ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา

ขอบเขตของการวิจัย

การประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาครั้งนี้ จะทำการประเมินผลในส่วนของแผนงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา, บุรีรัมย์, สุรินทร์, ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ซึ่งเป็นแผน 10 ปี (พ.ศ. 2546-2555) โดยในส่วนของแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวนี้ จะประกอบไปด้วยโครงการซึ่งเป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา 3 โครงการได้แก่

- 1) โครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์บริเวณปราสาทหินพิมาย เนื่องจากการศึกษาของสภาสถาบันราชภัฏพบว่า ปราสาทหินพิมายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเร่งด่วนในการพัฒนาระดับสูง (ปีที่ดำเนินงาน พ.ศ. 2546-2548)

2) โครงการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง เนื่องจากที่พักริมทางเขื่อนลำตะคองเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่กำลังทำการพัฒนา (ปีที่ดำเนินงาน พ.ศ. 2547-2548)

3) โครงการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เนื่องจาก จากการศึกษาของสถาบันราชภัฏพบว่า อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีระดับความสำคัญสูง (ปีที่ดำเนินงาน พ.ศ. 2546-2547)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้ทราบถึงสภาพทั่วไปของการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ผลของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งเป็นแนวทางในการประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในสถานที่อื่น ๆ อันจะสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประกอบการจัดทำนโยบายในการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไปในทิศทางที่ถูกต้องและสามารถนำรายได้ เข้าสู่ท้องถิ่นและประเทศเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต

นิยามศัพท์

นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่เดินทางออกจากถิ่นที่ตนพำนักอยู่ไปยังจังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งคือ เพื่อการท่องเที่ยว เยี่ยมญาติหรือเพื่อน พักผ่อน การศาสนา การกีฬา การประชุม การสัมมนา การติดต่อทางธุรกิจหรือราชการ และค้างคืนที่จังหวัดนครราชสีมา แต่มิใช่เพื่อไปทำงานหรือหารายได้เป็นการประจำ ทั้งนี้จะต้องพักค้างแรมที่จังหวัดนครราชสีมา ไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง และไม่เกิน 60 วัน ซึ่งนักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. บุคคลที่มีได้มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครราชสีมาและปัจจุบันมิได้มีกิจการหรืองานประจำ หรือถูกหน่วยงานราชการ บริษัทเอกชน ส่งไปประจำทำงานที่จังหวัดนครราชสีมา หรือศึกษาที่จังหวัดนครราชสีมา ตามระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตรของสถาบันการศึกษา และปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่

2. บุคคลที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา จะโดยกำเนิดหรือไม่ก็ตาม แต่ปัจจุบันมิได้พำนักอยู่ในจังหวัดนครราชสีมาแล้วอันเนื่องมาจากมีกิจการหรืองานประจำ หรือ ถูกหน่วยงานของราชการ เอกชน ส่งไปประจำทำงานหรือศึกษายังจังหวัดตามระยะเวลาที่กำหนด ในหลักสูตรของสถาบันการศึกษาและปัจจุบันยังศึกษาอยู่

3. คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทยแต่ไม่ได้ทำงานประจำที่จังหวัดนครราชสีมา เดินทางไปเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา

นักทัศนจร หมายถึง ผู้มาเยือนเป็นการชั่วคราวโดยใช้เวลาอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา น้อยกว่า 24 ชั่วโมง และไม่ได้พำนักค้างแรมในจังหวัดนครราชสีมา (จุฑาพร, 2532)

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน (ศรีอร และชูชีพ, 2535)

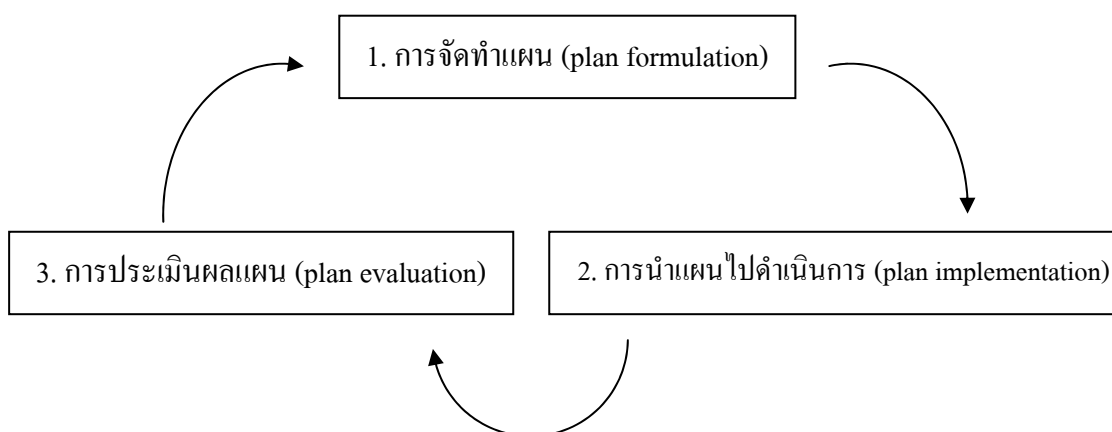
การวางแผน (planning) หมายถึง การสร้างหรือการกำหนดอนาคตที่ต้องการ โดยจะมีผลลัพธ์ที่เรียกว่าแผน (plan) ซึ่งก็คือ เอกสารที่แสดงถึงความตั้งใจที่จะดำเนินการในอนาคต

บทบาทและความสำคัญของการวางแผน

1. การวางแผนจะช่วยให้การทำงานประสานกัน โดยมีแผนเป็นกรอบของการดำเนินงาน
2. การวางแผนช่วยให้ประหยัดทรัพยากร
3. การวางแผนจะทำให้การปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วงไปอย่างรวดเร็ว
4. การวางแผนจะช่วยให้เกิดการแบ่งงานกันทำด้วยดี
5. การวางแผนจะช่วยให้เกิดการระดมทรัพยากรมาใช้ได้อย่างถูกต้อง
6. การวางแผนจะทำให้สามารถควบคุมการปฏิบัติงานได้ง่าย
7. การวางแผนทำให้สามารถทราบถึงปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขได้ทันทั่วๆก่อนที่จะสายเกินไป

กระบวนการวางแผน

กระบวนการในการวางแผนมี 3 ขั้นตอนได้แก่

ภาพที่ 1 กระบวนการวางแผน (the planning process)

ที่มา: ศรีออร์ และ ชูชีพ (2535)

ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำแผน (plan formulation) การทำงานของแผนส่วนนี้จะเป็นเรื่องของวิทยาศาสตร์ (scientific approach) คือสามารถที่จะทดสอบ ทดลองและพิสูจน์ความจริงได้ โดยจะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ ศึกษาข้อมูลและเรื่องของสถานการณ์ปัจจุบัน โดยข้อมูลจะเป็นตัวบอกว่า ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันว่าเหตุการณ์เป็นอย่างไรแล้วนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์และประเมินผล

ขั้นตอนที่ 2 การนำแผนไปดำเนินการ (plan implementation) เป็นการทำงานของแผนทางการเมือง (political approach) ประกอบด้วย งบประมาณ การจัดทีมงาน หน่วยงานที่รับผิดชอบและการติดตามประเมินผล

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผน (plan evaluation) เป็นการทำงานเพื่อรับทราบผลการดำเนินงาน เพื่อเป็นการสะท้อนหรือย้อนกลับการทำงานที่ผ่านมา (feedback approach) และนำมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้ดีขึ้นต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผล (เขาวดี, 2546)

การประเมินผล (evaluation) เป็นกระบวนการเปรียบเทียบระหว่างวัตถุประสงค์ (objectives) กับผลที่ปรากฏ (evidence) จากการปฏิบัติงานตามบทบาทหรือโครงการนั้น โดยมีการกำหนดเกณฑ์เป็นเครื่องตัดสินเพื่อพิจารณาว่าแผนหรือโครงการนั้นประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว ดังนั้นกระบวนการประเมินผลจึงมีความสำคัญ ซึ่งนอกจากจะเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการวางแผนโครงการแล้ว การประเมินผลยังทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผนหรือโครงการเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขแผนหรือโครงการนั้น ๆ ให้ดีขึ้น

การประเมินผลโครงการแบ่งออกเป็น 3 ชนิด ตามระยะเวลาของโครงการคือ

1. การประเมินผลก่อนดำเนินโครงการ (ex-ante evaluation)
2. การประเมินผลระหว่างการดำเนินโครงการ (on-going evaluation)
3. การประเมินผลหลังจากสิ้นสุดโครงการ (ex-post evaluation)

จุดมุ่งหมายของการประเมินผล

โดยทั่วไปแล้วการประเมินมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการและดำเนินโครงการให้ดียิ่งขึ้น แต่ในขณะเดียวกันจุดมุ่งหมายเฉพาะของการประเมินก็จะต้องกำหนดให้ชัดเจน โดยผู้ที่ต้องการใช้ผลการประเมินนั้น ๆ เช่น เพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงกระบวนการวางแผนโครงการ เพื่อชี้แจงผลการดำเนินงานต่อผู้ตรวจสอบและผู้บริหารเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับงบประมาณ เพื่อบอกผลการดำเนินงานโครงการให้สาธารณะได้รับทราบเพื่อขยายโครงการเพื่อดำเนินโครงการต่อเนื่องหรือระงับโครงการ เพื่อตัดสินว่าวิธีการหรือเทคนิคใหม่ ๆ ที่นำมาใช้ประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพื่อปรับปรุงทักษะการประเมินของนักประเมินเอง เป็นต้น ซึ่งการประเมินโครงการที่ดีควรจะได้มาซึ่งสารสนเทศ เพื่อตอบคำถามต่อไปนี้

1. โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด
2. ประเมินผลโครงการคุ้มค่าหรือไม่ (cost – effective)
3. โครงการมีผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมโครงการอะไรบ้าง
4. ควรจะตัดสินใจอย่างไรเกี่ยวกับโครงการ

ประโยชน์ของการประเมินผล

1. เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนอย่างต่อเนื่อง
2. เพื่อประโยชน์ในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด
3. เพื่อใช้เป็นสารสนเทศของผู้บริหารในการตัดสินใจดำเนินโครงการในระยะต่อไป
4. ก่อให้เกิดความรอบคอบในการปฏิบัติงานมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อโครงการที่ลงทุนสูง
5. สามารถนำผลสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค หรือข้อบกพร่องที่ได้จากการประเมินผลไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงแผนการปฏิบัติการให้สามารถใช้ในการดำเนินการได้โดยมีประสิทธิภาพสูงขึ้น
6. เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากโครงการ
7. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการเนื่องจากการประเมินผลเป็นการศึกษาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงงานและวิธีการใหม่ ๆ ย่อมจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานพึงพอใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

แนวคิดและโมเดลซีบีพีในการประเมินผลของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model)

“CIPP” เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการโดยเริ่มต้นจาก “The Elementary and Secondary Education Act of 1965 (ESEA) ในสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์ในการประเมินเพื่อปรับปรุงการศึกษาขั้นต้นของนักเรียนให้ดีขึ้น ซึ่งการประเมินผลจะช่วยให้ทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของโครงการเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ สูงสุด

สตัฟเฟิลบีมได้ให้นิยามคำว่า “การประเมิน” ว่าหมายถึง กระบวนการของการระบุ หรือ กำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมถึงการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลที่จัดเก็บมาแล้วนั้น มาจัดทำให้เกิดเป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการประกอบการตัดสินใจต่อไป ซึ่งจากคำนิยามดังกล่าวมีสาระสำคัญที่สามารถขยายความได้ดังนี้

1. การประเมิน เป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นกระบวนการ คือ มีความต่อเนื่องกันในการดำเนินงานอย่างครบวงจรและย้อนกลับมาสู่รอบใหม่ของวงจรด้วย
2. กระบวนการประเมิน จะต้องมีการระบุหรือบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ
3. กระบวนการประเมิน จะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ได้ระบุหรือบ่งชี้ไว้

4. กระบวนการประเมิน จะต้องมีการนำเอาข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาแล้วนั้นมาจัดทำให้เป็นสารสนเทศ
5. สารสนเทศที่ได้มานั้น จะต้องมีความหมายและมีประโยชน์
6. สารสนเทศดังกล่าว จะต้องได้รับการนำไปเสนอเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการกำหนดทางเลือกใหม่หรือแนวทางดำเนินการใด ๆ ต่อไป

สตัฟเฟิลบีมและคณะ ได้แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (context evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนที่จะลงมือดำเนินการโครงการใด ๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดหลักการและเหตุผล รวมทั้งเพื่อพิจารณาความจำเป็นที่จะต้องทำโครงการดังกล่าว การชี้ประเด็นปัญหา ตลอดจนการพิจารณาความเหมาะสมของเป้าหมายของโครงการ

2. การประเมินตัวป้อนเข้า (input evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสม ความพอเพียงของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนเทคโนโลยีและแผนของการดำเนินงาน

3. การประเมินกระบวนการ (process evaluation : P) ส่วนนี้เป็นการประเมินเพื่อ
 - หาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ เพื่อทำการแก้ไขให้สอดคล้องกับข้อบกพร่องนั้น ๆ
 - หาข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่จะสั่งการเพื่อการพัฒนางานต่าง ๆ
 - บันทึกภาวะของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไว้เป็นหลักฐาน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (product evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ตั้งแต่ต้น รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

การจัดประเภทของการประเมินดังกล่าว แสดงถึงการประเมินที่พยายามให้ครอบคลุมกระบวนการทำงานในทุก ๆ ขั้นตอน ตามแนวคิดที่รู้จักกันดีในนามว่า “CIPP”

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยว

ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยว โดยจำแนกเป็น (Mill and Morrison, 1985 อ้างถึงใน ปานใจ, 2532)

1. อายุ

- เมื่ออายุมากขึ้นเวลาสำหรับการท่องเที่ยวพักผ่อนจะลดลง เนื่องจากภาระในหน้าที่การงาน และครอบครัว ต่อเมื่อลูก ๆ ได้เติบโตขึ้นและแยกครอบครัวออกไป จนกระทั่งเมื่อเกษียณอายุ จึงจะมีเวลาสำหรับการท่องเที่ยวพักผ่อนมากขึ้น สรุปได้ว่ากลุ่มของผู้ที่มีอายุน้อยและกลุ่มของผู้สูงอายุจะมีเวลาสำหรับการท่องเที่ยวมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ แต่ในกลุ่มนักท่องเที่ยวจะมีสัดส่วนของผู้สูงอายุเป็นจำนวนน้อยกว่าทั้งนี้อาจเนื่องจากลักษณะทางกายภาพ

- นักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยมักจะเลือกที่ท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่ผจญภัย ในขณะที่นักท่องเที่ยวที่อายุมากมักจะเลือกท่องเที่ยวในที่ไกล ๆ

2. รายได้

- รายได้มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว กล่าวคือเมื่อรายได้สูงขึ้นก็จะมีเงินเหลือพอที่จะใช้จ่ายสำหรับการท่องเที่ยวมากขึ้น หรืออาจสรุปได้ว่าเมื่อรายได้เพิ่มมากขึ้น สัดส่วนของการท่องเที่ยวก็จะเพิ่มมากขึ้น

3. เพศ

- ไม่มีความแตกต่างกันมากนักระหว่างเพศชายและหญิงในด้านการท่องเที่ยว

4. การศึกษา

- เมื่อบุคคลมีระดับการศึกษาสูงขึ้นก็จะนิยมเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยด้านรายได้ เพราะว่าระดับการศึกษาที่สูงขึ้นทำให้มีโอกาสประกอบอาชีพที่สร้างรายได้ได้มากขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งกระตุ้นทางการตลาด (marketing stimulus)

สิ่งกระตุ้นทางการตลาด เป็นสิ่งกระตุ้นที่นักการตลาดสามารถควบคุมและจัดให้มีขึ้น เป็นสิ่งกระตุ้นที่เกี่ยวข้องกับส่วนประสมทางการตลาด (marketing mix) (ศิริวรรณ, 2534) ประกอบด้วย

- สิ่งกระตุ้นด้านผลิตภัณฑ์ (product) สำหรับการท่องเที่ยวก็คือ สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น โบราณสถาน วิวทิวทัศน์ ชายทะเล น้ำตก

- สิ่งกระตุ้นด้านราคา (price) ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวต่อครั้ง

- สิ่งกระตุ้นด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (place) ประกอบด้วย ระยะทาง ระยะเวลา ความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว

- สิ่งกระตุ้นด้านการส่งเสริมการตลาด (promotion) ได้แก่ การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยว การมีศูนย์สำหรับให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในประเทศไทย

สุภารัตน์ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยว ลักษณะทั่วไปและค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนที่มีต่อจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศและค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย และเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวระหว่าง

ประเทศที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิในการศึกษา โดยการศึกษาจะแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับมหภาคและระดับจุลภาค โดยผลการศึกษาในระดับมหภาคพบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศในช่วงปี พ.ศ. 2539-2543 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 6.5 ต่อปี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 25-34 ปี และพำนักอยู่ในประเทศไทย ประมาณ 6-8 วัน ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ได้แก่ อัตราส่วนราคาค่าโดยสารเครื่องบินต่อรายได้เฉลี่ยต่อหัว อัตราส่วนราคาห้องพักโรงแรม โดยเฉลี่ยต่อรายได้เฉลี่ยต่อหัว ดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภค อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และตัวแปรหุ่นซึ่งแสดงถึงการมีกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศในแต่ละช่วงเวลา ส่วนผลในระดับจุลภาคปรากฏว่า นักท่องเที่ยวต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุในช่วง 35-45 ปี มีการใช้จ่ายโดยเฉลี่ย 4,336 บาทต่อคนต่อวัน และปัจจัยที่มีอิทธิพลในทิศทางเดียวกันกับ ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือนและระยะเวลาพำนักในประเทศไทย

ไพศาล (2547) ได้ทำการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวในประเทศของนักท่องเที่ยวจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวในประเทศของนักท่องเที่ยว และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวในประเทศของนักท่องเที่ยว มีขอบเขตการศึกษาเฉพาะนักท่องเที่ยวจากจังหวัดกรุงเทพมหานครเท่านั้น ทำการศึกษาโดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ จากตาราง Cross-tab และสร้างสมการถดถอยพหุเชิงเส้น (Multiple Linear Regression) แล้ววิเคราะห์ข้อมูลจากสมการด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square Method) ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของนักท่องเที่ยวจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร ไม่ค่อยแตกต่างกันมากนัก จากตาราง Cross-tab ไม่พบความสัมพันธ์ที่ชัดเจนระหว่างจำนวนวันพักกับตัวแปรอื่น แต่สำหรับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน พบว่า มีความสัมพันธ์กับปัจจัยบางตัว เช่น เพศ, รูปแบบในการเดินทางและรายได้ต่อเดือน สำหรับการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุเชิงเส้นที่ใช้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย ในแง่ของจำนวนวันพักและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยนั้น พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนวันพักอย่างมีนัยสำคัญมีเพียงปัจจัยเดียว คือ อาชีพนักศึกษาที่มีอิทธิพลต่อจำนวนวันพักในทิศทางบวก โดยสรุป การศึกษาครั้งนี้ ทำให้ได้ทราบว่า ปัจจัยเรื่องเวลาหรือวันหยุดเป็นข้อจำกัดสำคัญที่ทำให้ นักท่องเที่ยวจากจังหวัดกรุงเทพมหานครมีจำนวนวันพักเป็นเช่นนั้น และได้ส่งผลต่อเนื่องไปถึง ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวด้วย การรณรงค์เพิ่มการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อครั้งน่าจะทำได้ง่ายกว่า เนื่องจาก พบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมินผล

สุมาลี (2544) ได้ทำการประเมินผลต้นทุนและผลตอบแทนโครงการอะเมซิ่งไทยแลนด์ ปี 2541-2542 และประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานของโครงการตามเป้าหมาย โดยใช้ข้อมูล ทุติยภูมิจากข้อมูลและตัวเลขทางการเงินย้อนหลัง 30 ปี และใช้ข้อมูลและตัวเลขทางการเงิน ของโครงการ โดยผลการศึกษาพบว่า โครงการอะเมซิ่งไทยแลนด์ยังไม่มีความเป็นไปได้ ทางการเงินเมื่อเทียบกับผลการดำเนินงานในอดีต และเมื่อพิจารณาจากระยะเวลาคืนทุน อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของโครงการ และอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยต่อต้นทุน พบว่า โครงการ ขาดประสิทธิภาพทางการเงิน เมื่อพิจารณาเกณฑ์ประสิทธิผลทางการบรรลุตามเป้าหมายของ โครงการ ตัวเลขทางสถิติแสดงให้เห็นว่าโครงการสามารถบรรลุตามเป้าหมายทางด้านจำนวน นักท่องเที่ยวที่ตั้งไว้ แต่เป้าหมายทางด้านรายได้จากการท่องเที่ยวโครงการยังขาดประสิทธิผล ดังนั้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยควรเพิ่มเป้าหมายจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อนำรายได้เข้าประเทศ มากขึ้น และควรลดต้นทุน โดยเฉพาะทางด้านการบริหารและการส่งเสริมการท่องเที่ยว หรือควรส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างเต็มที่ เพื่อให้โครงการทางการท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเพิ่มขึ้นในปีต่อไป

ธารารัตน์ (2546) ได้ทำการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมโคนมและกิจกรรม ส่งเสริมการเลี้ยงโคนมของกรมปศุสัตว์ ภายใต้แผนปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาลักษณะและประเมินผลการดำเนิน กิจกรรมการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมและกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงโคนมด้วยเกณฑ์ประสิทธิผล เกณฑ์ประสิทธิภาพ เกณฑ์ความพอใจเพียง เกณฑ์ความสามารถในการตอบสนองและ เกณฑ์ความเหมาะสม รวมทั้งประเมินปัญหา อุปสรรคและความคิดเห็นของเกษตรกรที่เข้าร่วม กิจกรรมด้วย ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงโคนมและโคนม มีประสิทธิผลในระดับสูงและปานกลางตามลำดับ กิจกรรมทั้งสองมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ซึ่งทำให้เกษตรกรมีรายได้เหลือพอชำระค่างู้อได้ตามกำหนด โดยกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงโคนม มีความสามารถในการตอบสนองด้านปัจจัยการผลิตและสามารถตอบสนองเกษตรกรกลุ่มยากจนได้ ในระดับสูง สำหรับกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงโคนมมีความสามารถในการตอบสนอง ด้านปัจจัยการผลิตในระดับสูงแต่สามารถตอบสนองต่อเกษตรกรกลุ่มยากจนได้เพียงระดับ ปานกลางเท่านั้น

สุมาลี และคณะ (2546) ได้ทำการประเมินผลทางเศรษฐศาสตร์ของแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. 2544-2545 กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อศึกษางบประมาณดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. 2544-2545 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษาผลของการปฏิบัติงานภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. 2544-2545 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเพื่อประเมินผลทางเศรษฐศาสตร์ของผลการปฏิบัติงานภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. 2544-2545 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติ t-test ก่อนและหลังการปฏิบัติงานและประเมินผลทางเศรษฐศาสตร์โดยอาศัยแนวคิดการประเมินผลโครงการโดยใช้แบบจำลอง CIPP ตามที่นำเสนอโดย Stufflebeam (1971) และแนวคิดเกี่ยวกับทุนมนุษย์เพื่อประเมินผลกระทบต่อเนื้อหาของแผนปฏิบัติการฯ โดยผลการศึกษาพบว่า สถานการณ์ปัญหาเสพติดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีความรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. 2544-2545 ทำให้ ผู้เสพยาเสพติดลดลงจำนวน 189-198 คน และผู้ค้ายาเสพติดลดลงจำนวน 15-72 คน นอกจากนี้ ผลจากการปฏิบัติงานภายใต้แผนปฏิบัติการฯ สามารถลดความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจ โดยจะเพิ่มรายได้ของชุมชนตัวอย่าง อันเนื่องมาจากผู้ติดยาเสพติดได้รับการบำบัดและมีงานทำเป็นจำนวนเงิน 2,364,390 ถึง 7,881,300 บาทต่อปี และช่วยลดมูลค่าธุรกรรมผิดกฎหมายของชุมชนตัวอย่าง อันเนื่องมาจากการลดจำนวนผู้ค้ายาเสพติดเป็นจำนวนเงิน 1,555,200 ถึง 2,322,800 บาทต่อปี และเมื่อประเมินผลกระทบดังกล่าวนี้ในพื้นที่ทุกหมู่บ้านของจังหวัด ปรากฏว่า ผลของแผนปฏิบัติการฯ สามารถเพิ่มรายได้ของทุกชุมชนในจังหวัดได้เป็นจำนวนเงิน 41,629,776 ถึง 138,765,924 บาทต่อปีหรือคิดเป็น 6.02 – 20.06 เท่าของงบประมาณแผนปฏิบัติการฯ และช่วยลดมูลค่าธุรกรรมผิดกฎหมายของทุกชุมชนในจังหวัดอันเนื่องมาจากการลดจำนวนผู้ค้ายาเสพติด เป็นจำนวนเงิน 5,377,779 ถึง 8,066,669 บาทต่อปี หรือคิดเป็น 0.78-1.17 เท่าของงบประมาณแผนปฏิบัติการฯ โดยการวิจัยนี้เสนอแนะให้มีการอบรมและให้คำแนะนำเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับเห็นความสำคัญของแผนปฏิบัติการฯ โดยการกำหนดแผนงานและการจัดสรรงบประมาณควรคำนึงถึงสภาพพื้นที่การแพร่ระบาดของยาเสพติดและควรเน้นแผนงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษามากยิ่งขึ้น อีกทั้งควรพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของการจัดตั้งหน่วยงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดระดับจังหวัด

อมรทิพย์ (2546) ได้ทำการประเมินผลกลุ่มหัตถกรรมภายใต้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการณ์ทั่วไป

ประเมินผล และศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มหัตถกรรมภายใต้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช 4 ประเภท ได้แก่ กลุ่มจักสานย่านลิเภา กลุ่มแกะตัวหนังตะลุง กลุ่มผลิตภัณฑ์กระจูด และกลุ่มพัดใบกะพ้อ โดยทำการวิจัยด้วยวิธีการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) จากการศึกษาพบว่า กลุ่มหัตถกรรมตัวอย่างทุกกลุ่มประสบความสำเร็จในระดับสูง โดยกลุ่มอาชีพจักสานพัดใบกะพ้อบ้านอ้ายเลา ประสบความสำเร็จในระดับสูงที่สุด ผลการประเมินในรายละเอียด พบว่า กลุ่มหัตถกรรมตัวอย่างส่วนใหญ่มีบริบทที่เอื้อประโยชน์ต่อความสำเร็จของกลุ่มในระดับสูงยกเว้นกลุ่มอาชีพแกะตัวหนังตะลุงตรอกโรงเจ และกลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์กระจูดที่มีบริบทที่เอื้อประโยชน์ต่อความสำเร็จในระดับปานกลาง โดยกลุ่มพัฒนาอาชีพจักสานย่านลิเภาที่มีบริบทที่เอื้อประโยชน์ต่อความสำเร็จของกลุ่มมากที่สุด ผลการประเมินปัจจัยเข้า พบว่า กลุ่มหัตถกรรมตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเหมาะสมและมีความพอเพียงของทรัพยากรที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานของกลุ่มในระดับปานกลาง ผลการประเมินกระบวนการ พบว่า กลุ่มหัตถกรรมตัวอย่างส่วนใหญ่มีกระบวนการในการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี ส่วนผลการประเมินปัจจัยออก พบว่า ผลที่ได้รับจากการดำเนินงานของกลุ่มหัตถกรรมตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่เป็นที่น่าพอใจมาก คือ สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น ผลิตภัณฑ์ได้รับการยอมรับจากผู้ซื้อ ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่พบคือ ปัญหาการคมนาคมไม่สะดวก เงินทุนและวัตถุดิบไม่เพียงพอ อาคารมีขนาดเล็กเกินไป ขาดทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และขาดทักษะในการเป็นผู้นำของประธานกลุ่ม โดยข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาคือ กลุ่มควรจะมีการประสานความร่วมมือกันเพื่อแก้ปัญหา ในภาพรวมก่อน กลุ่มควรหาลักษณะเด่นของกลุ่มเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันระยะยาว และสุดท้ายควรจะให้มีการประชุมระหว่างประธานกลุ่มหัตถกรรมทุกกลุ่มและเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเพื่อการพัฒนาของกลุ่มต่อไป

จากการตรวจสอบเอกสารของ สุคาร์ตัน (2545) และไพศาล (2547) ทำให้ได้ทราบถึงสภาพการณ์ทางการท่องเที่ยวของประเทศไทย รวมทั้งตัวแปรต่าง ๆ ที่ผู้ศึกษาได้ทำการพิจารณา ส่วนการตรวจสอบเอกสารในงานวิจัยของ สุมาลี (2544) และธารรัตน์ (2546) ทำให้ได้ทราบถึงวิธีการแนวทางรวมทั้งเครื่องมือต่าง ๆ ที่ผู้ศึกษาแต่ละท่านใช้ในการประเมินผลโครงการต่าง ๆ ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาโดยใช้แบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) ตามแนวทางการศึกษาของ สุมาลี และคณะ (2546) และอมรทิพย์ (2546) ซึ่งได้ทำการตรวจสอบเอกสารมาแล้วข้างต้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

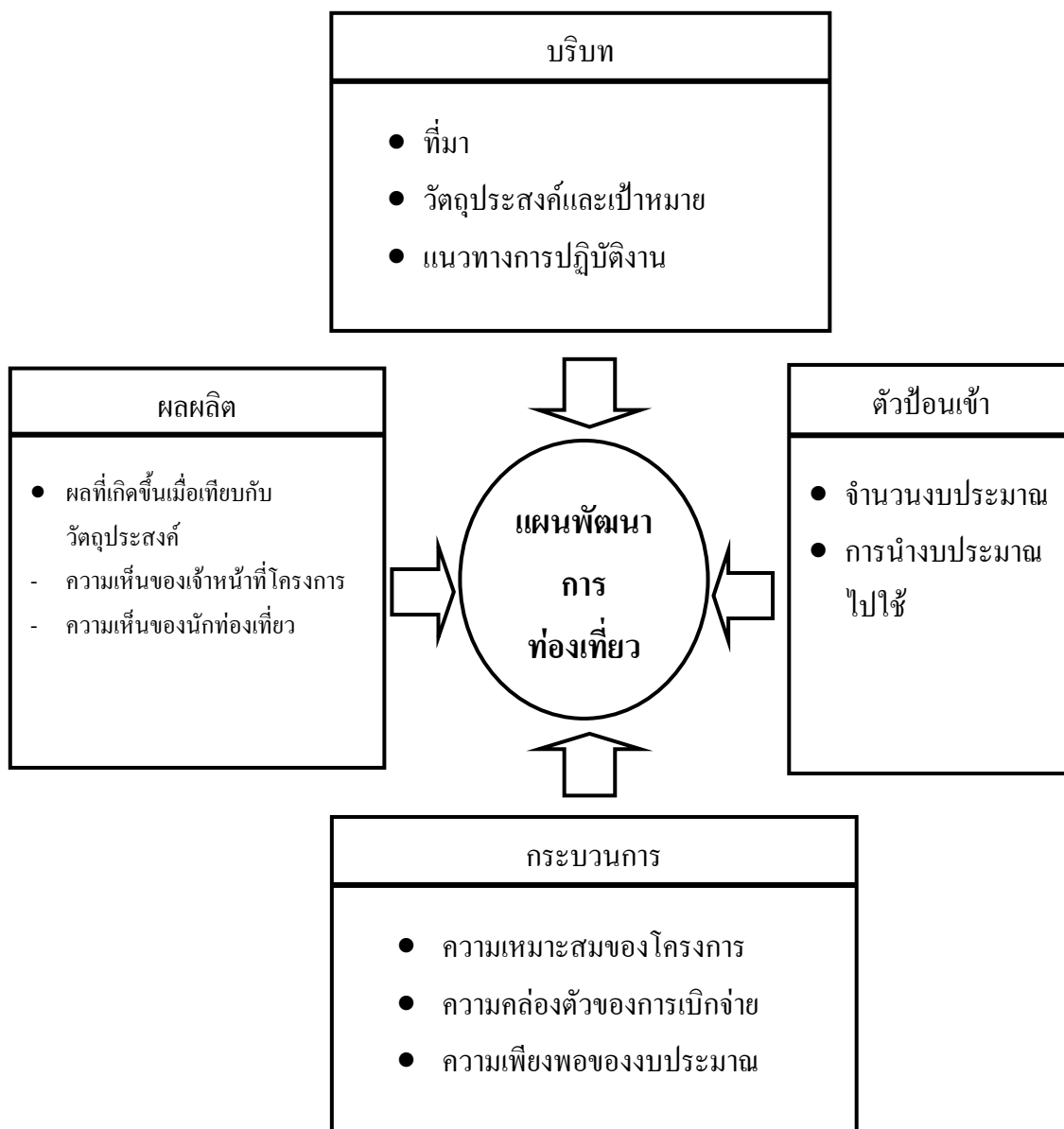
จากทฤษฎี แนวคิดและการตรวจเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาได้ดังนี้

การประเมินบริบทหรือสถานะแวดล้อม (context evaluation : C) โดยพิจารณาถึงที่มาของแผนพัฒนาการท่องเที่ยว วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวทางการปฏิบัติงานภายใต้แผนพัฒนาการท่องเที่ยว

การประเมินตัวป้อนเข้า (input evaluation : I) ประเมินจากงบประมาณที่หน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละโครงการได้รับ

การประเมินกระบวนการ (process evaluation : P) เป็นการประเมินในประเด็นของความเหมาะสมของโครงการที่มีขึ้นตามแผน ความคล่องตัวและความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพื่อดำเนินการ

การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (product evaluation : P) ทำการประเมินโดยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามที่สอบถามจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการและจากนักท่องเที่ยวโดยแสดงถึงความพึงพอใจที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวที่มีการดำเนินโครงการตามวัตถุประสงค์ของแผนฯ ซึ่งแสดงโดยสถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ตารางแจกแจงความถี่

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา

มาตรวัดและเกณฑ์การชี้วัดเพื่อการประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา

การประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาโดยใช้แบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) ซึ่งมีรายละเอียดของตัวแปรหลัก องค์ประกอบของตัวแปรหลัก ตัวชี้วัด และค่าหน่วยวัดขององค์ประกอบของตัวแปรหลัก เพื่อการประเมินบริบท ตัวป้อนเข้า กระบวนการและผลผลิต จากตัวแปรหลักสามารถนำมาใช้สร้างตัวชี้วัดต่าง ๆ ได้แก่ มาตรวัดผลการประเมินบริบท (CONTEXT) มาตรวัดผลการประเมินตัวป้อนเข้า (INPUT) มาตรวัดผลการประเมินกระบวนการ (PROCESS) มาตรวัดผลการประเมินผลผลิต (OUTPUT) และมาตรวัดผลการประเมินผลความสำเร็จของแผนพัฒนาการท่องเที่ยว (SUCCESS) ซึ่งแต่ละมาตรวัดที่สร้างขึ้นมีรายละเอียดของเกณฑ์การวัดสรุปได้ดังนี้

1. มาตรวัดผลการประเมินบริบท (CONTEXT)

ในการประเมินบริบทผู้ศึกษาได้แยกพิจารณาเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่มาของแผน ด้านวัตถุประสงค์ของแผนและแนวทางการปฏิบัติงาน ซึ่งมีรายละเอียดของเกณฑ์การชี้วัดเพื่อการประเมินบริบท ดังนี้

$$A_i = \frac{\sum_{j=1}^n \left(\frac{\sum_{i=1}^{Q_{A_{iq}}} A_{iq}}{Q_{A_{iq}}} \right)}{n} \cdot \frac{100}{S_{A_i}}$$

โดยที่ A_i = องค์ประกอบตัวแปรหลักด้านบริบทลำดับที่ i

A_{iq} = ตัวชี้วัดลำดับที่ q ขององค์ประกอบตัวแปรหลักด้านบริบทลำดับที่ i

$Q_{A_{iq}}$ = จำนวนตัวชี้วัดขององค์ประกอบตัวแปรหลักลำดับที่ i

S_{A_i} = ค่าหน่วยวัดสูงสุดขององค์ประกอบตัวแปรหลักลำดับที่ i

n = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

j = ลำดับที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม; $= 1, 2, \dots, n$

มาตรวัดผลการประเมินบริบท (CONTEXT) คำนวณได้ดังนี้

$$CONTEXT = \frac{\sum_{i=1}^k A_i}{k}$$

โดยที่ A_i = องค์ประกอบตัวแปรหลักด้านบริบทลำดับที่ i
 k = จำนวนองค์ประกอบตัวแปรหลัก

มาตรวัดผลการประเมินบริบทของแผนจะมีช่วงคะแนนระหว่าง 0-100 คะแนน

2. มาตรวัดผลการประเมินตัวป้อนเข้า (INPUT)

ในการประเมินปัจจัยเข้าผู้ศึกษาได้พิจารณาจากงบประมาณ ซึ่งมีรายละเอียดของเกณฑ์การชี้วัดเพื่อการประเมินปัจจัยเข้า ดังนี้

$$B_i = \frac{\sum_{j=1}^n \left(\sum_{i=1}^{Q_{B_{iq}}} B_{iq} / Q_{B_{iq}} \right)}{n} \cdot \frac{100}{S_{B_i}}$$

โดยที่ B_i = องค์ประกอบตัวแปรหลักด้านตัวป้อนเข้าลำดับที่ i
 B_{iq} = ตัวชี้วัดลำดับที่ q ขององค์ประกอบตัวแปรหลักด้านตัวป้อนเข้าลำดับที่ i
 $Q_{B_{iq}}$ = จำนวนตัวชี้วัดขององค์ประกอบตัวแปรหลักลำดับที่ i
 S_{B_i} = ค่าหน่วยวัดสูงสุดขององค์ประกอบตัวแปรหลักลำดับที่ i
 n = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
 j = ลำดับที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม; = 1, 2, ..., n

มาตรวัดผลการประเมินตัวป้อนเข้า (INPUT) คำนวณ ได้ดังนี้

$$INPUT = \frac{\sum_{i=1}^k B_i}{k}$$

โดยที่ B_i = องค์ประกอบตัวแปรหลักด้านตัวป้อนเข้าลำดับที่ i
 k = จำนวนองค์ประกอบตัวแปรหลัก

มาตรวัดผลการประเมินตัวป้อนเข้าของแผนจะมีช่วงคะแนนระหว่าง 0-100 คะแนน

3. มาตรวัดผลการประเมินกระบวนการ (PROCESS)

ในการประเมินกระบวนการผู้ศึกษาได้แยกพิจารณาเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความเหมาะสมของโครงการและด้านการจัดสรรและการเบิกจ่ายงบประมาณ ซึ่งมีรายละเอียดของเกณฑ์การชี้วัดเพื่อการประเมินกระบวนการ ดังนี้

$$C_i = \frac{\sum_{j=1}^n \left(\sum_{i=1}^{Q_{C_{iq}}} C_{iq} / Q_{C_{iq}} \right)}{n} \cdot \frac{100}{S_{C_i}}$$

โดยที่ C_i = องค์กรปรับตัวแปรหลักด้านกระบวนการลำดับที่ i

C_{iq} = ตัวชี้วัดลำดับที่ q ขององค์กรปรับตัวแปรหลักด้านกระบวนการลำดับที่ i

$Q_{C_{iq}}$ = จำนวนตัวชี้วัดขององค์กรปรับตัวแปรหลักลำดับที่ i

S_{C_i} = ค่าหน่วยวัดสูงสุดขององค์กรปรับตัวแปรหลักลำดับที่ i

n = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

j = ลำดับที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม; = 1, 2, ..., n

มาตรวัดผลการประเมินกระบวนการ (PROCESS) คำนวณได้ดังนี้

$$PROCESS = \frac{\sum_{i=1}^k C_i}{k}$$

โดยที่ C_i = องค์กรปรับตัวแปรหลักด้านกระบวนการลำดับที่ i

k = จำนวนองค์กรปรับตัวแปรหลัก

มาตรวัดผลการประเมินกระบวนการของแผนจะมีช่วงคะแนนระหว่าง 0-100 คะแนน

4. มาตรวัดผลการประเมินผลผลิต (PRODUCT)

ในการประเมินผลผลิต ผู้ศึกษาได้แยกพิจารณาเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ผลที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ในความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการและผลที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ในความคิดเห็นของนักท่งเกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดของเกณฑ์การชี้วัดเพื่อการประเมินปัจจัยออกในแต่ละด้าน ดังนี้

$$D_i = \frac{\sum_{j=1}^n \left(\sum_{i=1}^{Q_{D_{iq}}} D_{iq} / Q_{D_{iq}} \right)}{n} \cdot \frac{100}{S_{D_i}}$$

โดยที่ D_i = องค์กรประกอบตัวแปรหลักด้านผลผลิตลำดับที่ i

D_{iq} = ตัวชี้วัดลำดับที่ q ขององค์กรประกอบตัวแปรหลักด้านผลผลิตลำดับที่ i

$Q_{D_{iq}}$ = จำนวนตัวชี้วัดขององค์กรประกอบตัวแปรหลักลำดับที่ i

S_{D_i} = ค่าหน่วยวัดสูงสุดขององค์กรประกอบตัวแปรหลักลำดับที่ i

n = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

j = ลำดับที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม; = 1, 2, ..., n

มาตรวัดผลการประเมินผลผลิต (PRODUCT) คำนวณได้ดังนี้

$$PRODUCT = \frac{\sum_{i=1}^k D_i}{k}$$

โดยที่ D_i = องค์กรประกอบตัวแปรหลักด้านผลผลิตลำดับที่ i

k = จำนวนองค์กรประกอบตัวแปรหลัก

มาตรวัดผลการประเมินผลผลิตของแผนจะมีช่วงคะแนนระหว่าง 0-100 คะแนน

5. มาตรวัดความสำเร็จของแผนพัฒนาการท่องเที่ยว (SUCCESS)

การประเมินความสำเร็จของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาประกอบด้วย ผลการประเมินบริบท ตัวป้อนเข้า กระบวนการและผลผลิต ซึ่งคำนวณได้ดังนี้

$$SUCCESS = \frac{CONTEXT + INPUT + PROCESS + PRODUCT}{4}$$

มาตรวัดผลการประเมินความสำเร็จของแผนจะมีช่วงคะแนนระหว่าง 0-100 คะแนน

ผู้ศึกษาได้กำหนดช่วงการวัดของมาตรวัดต่าง ๆ ได้แก่ มาตรวัดผลการประเมินบริบท มาตรวัดผลการประเมินตัวป้อนเข้า มาตรวัดผลการประเมินกระบวนการ มาตรวัดผลการประเมินผลผลิต และมาตรวัดความสำเร็จของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งคำนวณได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงการวัด} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับที่แบ่ง}} \\ &= \frac{100 - 0}{5} = 20 \end{aligned}$$

ดังนั้น ถ้าค่ามาตรวัดความสำเร็จของแผนมีค่า 0 – 20 หมายความว่า แผนพัฒนาการท่องเที่ยวฯ ประสบความสำเร็จในระดับต่ำมาก

ถ้าค่ามาตรวัดความสำเร็จของแผนมีค่า 20.1 – 40 หมายความว่า แผนพัฒนาการท่องเที่ยวฯ ประสบความสำเร็จในระดับต่ำ

ถ้าค่ามาตรวัดความสำเร็จของแผนมีค่า 40.1 – 60 หมายความว่า แผนพัฒนาการท่องเที่ยวฯ ประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง

ถ้าค่ามาตรวัดความสำเร็จของแผนมีค่า 60.1 - 80 หมายความว่า แผนพัฒนาการท่องเที่ยวฯ ประสบความสำเร็จในระดับสูง

ถ้าค่ามาตรวัดความสำเร็จของแผนมีค่า 80.1 - 100 หมายความว่า แผนพัฒนาการท่องเที่ยวฯ ประสบความสำเร็จในระดับสูงมาก

ตารางที่ 5 ตัวแปรหลัก องค์ประกอบตัวแปรหลัก ตัวชี้วัด และค่าหน่วยวัดที่ใช้เพื่อการประเมินผล

ตัวแปรหลัก	องค์ประกอบตัวแปรหลัก	ตัวชี้วัด	ค่าหน่วยวัด
การประเมิน บริบท (A)	ที่มาของแผน (A_1)	- การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน ของประชาชนในพื้นที่ (A_{11})	0 = ไม่มีส่วนร่วม 1 = มีส่วนร่วมน้อย 2 = มีส่วนร่วม ปานกลาง 3 = มีส่วนร่วมมาก
		- การจัดทำแผนโดยใช้กรอบของ หน่วยงานระดับประเทศ (A_{12})	0 = มาจากกรอบของ ประเทศทั้งหมด 1 = มาจากกรอบของ ประเทศมาก 2 = มาจากกรอบของ ประเทศน้อย 3 = ไม่ได้มาจากกรอบ ของประเทศ
		- การจัดทำแผนเนื่องจากความ เสื่อมโทรมของพื้นที่ (A_{13})	0 = ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง 1 = ไม่เห็นด้วย 2 = เห็นด้วย 3 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง
		- การจัดทำแผนเนื่องจากความ ต้องการของนักท่องเที่ยว (A_{14})	0 = ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง 1 = ไม่เห็นด้วย 2 = เห็นด้วย 3 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปรหลัก	องค์ประกอบตัวแปรหลัก	ตัวชี้วัด	ค่าหน่วยวัด
วัตถุประสงค์ของแผน (A ₂)	- ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์แต่ละข้อ (A ₂₁)	- วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 (A _{21P1}) - วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 (A _{21P2}) - วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 (A _{21P3}) - วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 (A _{21P4}) - วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 (A _{21P5})	0 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
			1 = ไม่เห็นด้วย 2 = เห็นด้วย 3 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง
วัตถุประสงค์ของแผน (A ₂)	- ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์แต่ละข้อ (A ₂₁)	- วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 (A _{21L1}) - วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 (A _{21L2})	0 = ไม่เห็นด้วย
			1 = ไม่เห็นด้วย 2 = เห็นด้วย 3 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง
วัตถุประสงค์ของแผน (A ₂)	- ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์แต่ละข้อ (A ₂₁)	- วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 (A _{21K1}) - วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 (A _{21K2}) - วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 (A _{21K3})	0 = ไม่เห็นด้วย
			1 = ไม่เห็นด้วย 2 = เห็นด้วย 3 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง
วัตถุประสงค์ของแผน (A ₂)	- การคาดการณ์ความสำเร็จของแผน (A ₂₂)		0 = ไม่สามารถบรรลุได้
			1 = บรรลุได้มาก 2 = บรรลุได้น้อย 3 = บรรลุได้ทุกข้อ

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปรหลัก	องค์ประกอบตัวแปรหลัก	ตัวชี้วัด	ค่าหน่วยวัด
	แนวทางการปฏิบัติงาน (A ₃)	- ความซับซ้อนของการปฏิบัติงาน (A ₃₁)	0 = ซับซ้อนมาก 1 = ซับซ้อน 2 = ซับซ้อนเล็กน้อย 3 = ไม่ซับซ้อน
การประเมินตัวป้อนเข้า (B)	งบประมาณ (B ₁)	- จำนวนเงินงบประมาณที่ได้รับ (B ₁₁)	0 = งบประมาณน้อยกว่า 12.21 ล้านบาท 1 = งบประมาณมากกว่า 12.21 ล้านบาท
การประเมินกระบวนการ (C)	ความเหมาะสมของโครงการ (C ₁)	- สอดคล้องกับสภาพปัญหา (C ₁₁) - สอดคล้องกับการดำเนินงานของหน่วยงาน (C ₁₂) - สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (C ₁₃)	0 = ไม่สอดคล้อง 1 = สอดคล้อง
	การจัดสรรและการเบิกจ่ายงบประมาณ (C ₂)	- หลักเกณฑ์เหมาะสม (C ₂₁) - ความคล่องตัวของการเบิกจ่าย (C ₂₂) - ความเพียงพอของงบประมาณ (C ₂₃)	0 = ไม่เหมาะสม 1 = เหมาะสม 0 = ไม่คล่องตัว 1 = คล่องตัว 0 = ไม่เพียงพอ 1 = เพียงพอ

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปรหลัก	องค์ประกอบตัวแปรหลัก	ตัวชี้วัด	ค่าหน่วยวัด
กาประเมินผลผลิต (D)	ผลที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกัีวิตดูประสงค้ในความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ (D ₁)	<p>ปราสาทหินพิมาย (D_{1p})</p> <p>- โครงการทำให้เกิดการพัฒนาชุมชน ไปพร้อมกับคงเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ (D_{1p1})</p> <p>- คนในท้องถิ่นให้ความสำคัญกับโบราณคดีและประวัติศาสตร์ (D_{1p2})</p> <p>ที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง (D_{1t})</p> <p>- นักท่องเที่ยวที่เดินทางสู่อีสานแวะเที่ยวมากขึ้น (D_{1t1})</p> <p>อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ (D_{1k})</p> <p>- การบริหารจัดการดีขึ้น (D_{1k1})</p> <p>- ประหยัดงบประมาณด้านการดูแลให้บริการนักท่องเที่ยวมากขึ้น (D_{1k2})</p>	<p>0 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง</p> <p>1 = ไม่เห็นด้วย</p> <p>2 = เห็นด้วย</p> <p>3 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง</p>

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปรหลัก	องค์ประกอบตัวแปรหลัก	ตัวชี้วัด	ค่าหน่วยวัด
	ผลที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ในความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว (D ₂)	<p>ปราสาทหินพิมาย (D_{2p})</p> <ul style="list-style-type: none"> - การอนุรักษ์ฟื้นฟูสถานที่ท่องเที่ยว (D_{2p1}) - นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ด้านประวัติศาสตร์มากขึ้น (D_{2p2}) - ถ้านักท่องเที่ยวถึงสถานที่ทางประวัติศาสตร์ขอมจะ นักถึงปราสาทหินพิมาย (D_{2p3}) <p>ที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง (D_{2L})</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความเป็นธรรมชาติของสถานที่ (D_{2L1}) - ความสะอาดของสถานที่ (D_{2L2}) - ความโดดเด่นของสถานที่ (D_{2L3}) - ความเหมาะสมในการเป็นสถานที่พักผ่อนเดินทางสู่ภาคอีสาน (D_{2L4}) 	<p>0 = น้อยที่สุด</p> <p>1 = น้อย</p> <p>2 = ปานกลาง</p> <p>3 = มาก</p> <p>4 = มากที่สุด</p>

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปรหลัก	องค์ประกอบตัวแปรหลัก	ตัวชี้วัด	ค่าหน่วยวัด
	อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ (D _{2K})		0 = น้อยที่สุด
	- ความสมบูรณ์ของ		1 = น้อย
	สภาพแวดล้อม (D _{2K1})		2 = ปานกลาง
			3 = มาก
	- จิตสำนึกของนักท่องเที่ยวในการ		4 = มากที่สุด
	อนุรักษ์ธรรมชาติ (D _{2K2})		

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การเก็บข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) และข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data)

ใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีจุดมุ่งหมาย (purposive sampling) และการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในวันที่ 24 – 25 มิถุนายน พ.ศ. 2549 เวลา 9.00 น. – 17.00 น. โดยมีรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาและนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ที่พักริมทางเขื่อนลำตะคองและอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

1. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ ทำการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามชุดที่ 1 ตามเอกสารในภาคผนวก ก

ปราสาทหินพิมาย ได้แก่ คุณชุติมา ตำแหน่ง นักโบราณคดี

ที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง ได้แก่ คุณธนัญญา วิชาเทพ ตำแหน่ง วิทยากร 6

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ได้แก่ คุณวารินทร์ ปัญญาใจ ตำแหน่ง นักวิชาการเผยแพร่

2. การสุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดตัวอย่างในส่วนของนักท่องเที่ยว

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ซึ่งเป็นกรณีที่ประชากรมีจำนวนไม่จำกัด นั่นคือ N มีค่ามาก เมื่อเทียบกับ n_0 (หรือ $\frac{n_0}{N} \leq 0.05$) จะใช้สูตรในการคำนวณหาขนาดตัวอย่างคือ $n = n_0$ ในการคำนวณหาค่าของ n_0 นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ p และ q ซึ่งถ้าหาก p มีค่าเท่ากับ 0.5 จะได้ว่า q จะมีค่าเท่ากับ 0.5 ด้วยจะทำให้ $pq = 0.25 = \frac{1}{4}$ ซึ่งเป็นค่าที่สูงที่สุดของ pq โดยในการกำหนดขนาดของตัวอย่าง จะใช้วิธีการคำนวณจากสูตร (สุรินทร์)

$$\text{โดยกำหนดให้} \quad n = \frac{z^2(pq)}{d^2}$$

n = ขนาดของตัวอย่าง

z = ระดับความเชื่อมั่น (ระดับความเชื่อมั่น 95% จะได้ $z = 1.96$)

p = ค่าประมาณเปอร์เซ็นต์ที่คาดหวัง (กำหนดให้ $p = 50$)

$q = (100 - p)$

d = ค่าความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ (absolute error) สูงสุดที่ยอมรับได้เกิดขึ้น
(กำหนดให้ $d = 5\%$)

โดยค่า n ที่คำนวณได้จากสูตรนี้ จะไม่น้อยกว่าค่าที่ควรจะเป็น ซึ่งจะไม่ทำให้ค่าความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดขึ้นเกินกว่าที่ได้กำหนดไว้

$$n = \frac{(1.96)^2(0.5 \times 0.5)}{(0.05)^2} = 384.2 \text{ ชุด}$$

ทำการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถาม ชุดที่ 2 ตามเอกสารในภาคผนวก ก ซึ่งการสำรวจจะทำการสุ่มนักท่องเที่ยวที่มีลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวแตกต่างกัน เช่น เดินทางโดยรถโดยสาร บริษัททัวร์ และรถส่วนตัว เป็นต้น นอกจากนี้ จะเลือกกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันด้วย เพื่อจะได้รับความคิดเห็นจากนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มอย่างแท้จริง โดยแบบสอบถามที่จัดเก็บจากกลุ่มนักท่องเที่ยวในแต่ละสถานที่ที่มีจำนวนดังนี้

ปราสาทหินพิมาย จำนวน 129 ชุด

ที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง จำนวน 127 ชุด

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 129 ชุด

ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data)

ซึ่งเก็บรวบรวมจากเอกสารงานวิจัยรวมทั้งสถิติต่าง ๆ จากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย หน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะทำการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา

เป็นการใช้ข้อมูลทุติยภูมิเพื่อนำเสนอสภาพทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา ทั้งข้อมูลด้านกายภาพ ด้านสังคม และ ด้านเศรษฐกิจรวมทั้งสภาพทั่วไปทางการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา โดยมีการแสดงลักษณะการเปลี่ยนแปลงในรูปร้อยละ ตาราง และภาพประกอบเพื่อให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาหลังจากสิ้นสุดโครงการ

จะทำการศึกษาโดยใช้แบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) ในการประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งประกอบด้วยการประเมินใน 4 ประเด็นได้แก่

1. การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (context evaluation : C) โดยพิจารณาถึงที่มาของแผนพัฒนาการท่องเที่ยว วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวทางการปฏิบัติงานภายใต้แผนพัฒนาการท่องเที่ยว

2. การประเมินตัวป้อนเข้า (input evaluation : I) ประเมินจากงบประมาณที่หน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละโครงการได้รับ

3. การประเมินกระบวนการ (process evaluation : P) เป็นการประเมินในประเด็นของความเหมาะสมของโครงการที่มีขึ้นตามแผน ความคล่องตัวและความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพื่อดำเนินการ

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (product evaluation : P) โดยทำการประเมินโดยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามที่สอบถามจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการและจากนักท่องเที่ยวโดยแสดงถึงความพึงพอใจที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวที่มีการดำเนินโครงการตามวัตถุประสงค์ของแผนฯ ซึ่งแสดงโดยสถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ตารางแจกแจงความถี่

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา

การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ตารางแจกแจงความถี่โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารต่าง ๆ ประกอบกับข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากแบบสอบถามด้วย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและข้อมูลปฐมภูมิที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา 3 แห่ง ได้แก่ ปราสาทหินพิมาย, ที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง และอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยใช้แบบจำลองซิปป์ (CIPP Model) เป็นกรอบแนวคิดในการประเมินผล โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ บริบท ตัวป้อนเข้า กระบวนการ และผลผลิต โดยการประเมินผลในแต่ละด้านผู้ศึกษาได้กำหนดมาตรวัดเพื่อใช้ในการพิจารณาว่าแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมาประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการศึกษาจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนได้แก่

1. การศึกษาสภาพทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาหลังจากสิ้นสุดโครงการ
3. ปัญหาและอุปสรรคจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา

สภาพทั่วไปทางกายภาพ

จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ในภาคอีสานตอนล่าง ตัวจังหวัดอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ 259 กิโลเมตร โดยทางรถไฟ 264 กิโลเมตร มีพื้นที่ 20,493.964 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 12,808,728 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.12 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดชัยภูมิและขอนแก่น
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดชัยภูมิ สระบุรี และลพบุรี

การเดินทางเข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากกรุงเทพมหานคร จากจังหวัดในภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือเข้าสู่จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดแรก ทำให้จังหวัดนครราชสีมาได้รับการขนานนามว่า “ประตูสู่อีสาน”

สภาพทั่วไปทางสังคม

จังหวัดนครราชสีมามีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและการละเล่นพื้นเมืองสำคัญ ที่นิยมปฏิบัติสืบทอดกันมาแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ งานฉลองวันแห่งชัยชนะที่วสุรนารี งานเทศกาลแข่งเรือประเพณีพิมาย งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา งานประเพณีลอยกระทง และมีเพลงโคราชที่เป็นเพลงพื้นเมืองที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งมีผลต่อการท่องเที่ยวทั้งสิ้น

สภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจ

จากการศึกษาสถานะเศรษฐกิจของพื้นที่โครงการ ซึ่งมีโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วยสาขาการผลิตต่าง ๆ ดังนี้ คือ สาขาอุตสาหกรรม การค้าส่งและค้าปลีก เกษตรกรรม การขนส่ง การก่อสร้าง การบริหารราชการและป้องกันประเทศ อสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย และการบริการ การศึกษา การไฟฟ้าและการประปา การคมนาคมและ การธนาคารประกันภัยและธุรกิจ ฯลฯ พบว่า มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในพื้นที่โครงการ ณ ราคาคงที่ปี พ.ศ. 2548 มีมูลค่า 65,724 ล้านบาท ซึ่งโครงสร้างทางเศรษฐกิจของพื้นที่โครงการมีการผลิตด้านอุตสาหกรรมเป็นหลัก โดยในปี พ.ศ. 2548 มูลค่าการผลิตจากสาขาอุตสาหกรรมในพื้นที่โครงการมีสัดส่วนสูงเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 25.77 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของพื้นที่โครงการ ส่วนสาขาอื่น ๆ ที่รองลงไปได้แก่ สาขาการค้าส่งและค้าปลีก สาขาเกษตรกรรมและสาขาการขนส่ง คิดเป็นร้อยละ 16.09, 14.80 และ 7.78 ตามลำดับ

สภาพทั่วไปทางการท่องเที่ยว

จากการเก็บแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่งรวมทั้งสิ้น 385 ชุด ได้ผลการสำรวจดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : เพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	165	42.86
หญิง	220	57.14
รวม	385	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

จากการสำรวจนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างพบว่า นักท่องเที่ยวเพศหญิงคิดเป็นอัตราที่สูงกว่าเพศชาย คือ เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 57.14 เพศชายคิดเป็นร้อยละ 42.86

ตารางที่ 7 ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : อายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	92	23.90
20 – 30 ปี	179	46.49
31 – 40 ปี	64	16.62
41 – 50 ปี	30	7.79
51 – 60 ปี	16	4.16
61 ปีขึ้นไป	4	1.04
รวม	385	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

จากการสำรวจพบว่า ช่วงอายุของนักท่องเที่ยวที่มีกลุ่มใหญ่ที่สุดคือ ช่วงอายุ 20 ถึง 30 ปี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 46.49 ส่วนกลุ่มอายุ 61 ปีขึ้นไปมีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.04

ตารางที่ 8 ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : สถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	273	70.91
สมรส	97	25.19
หม้าย/หย่าร้าง	15	3.90
รวม	385	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

จากการสำรวจพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพโสดคือ กลุ่มใหญ่ที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.91 ส่วนกลุ่มหม้าย/หย่าร้าง มีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 3.90

ตารางที่ 9 ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : การศึกษา

การศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยมปลาย	34	8.83
มัธยมปลาย	102	26.49
ประกาศนียบัตร/อนุปริญญา	61	15.84
ปริญญาตรี	144	37.40
สูงกว่าปริญญาตรี	44	11.44
รวม	385	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

จากการสำรวจพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาระดับปริญญาตรีกลุ่มใหญ่ที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.40 ส่วนกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมปลาย มีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 8.83

ตารางที่ 10 ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : อาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	84	21.82
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	63	16.36
นักเรียน/นักศึกษา	148	38.44
แม่บ้าน	16	4.16
พนักงานบริษัทเอกชน	74	19.22
รวม	385	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างพบว่า อาชีพของนักท่องเที่ยว 3 อันดับแรกได้แก่ นักเรียน/นักศึกษา, ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 38.44, 21.82 และ 19.22 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : รายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	91	23.64
5,000 – 7,500 บาท	102	26.49
7,501 – 10,000 บาท	62	16.10
10,001 – 15,000 บาท	53	13.77
15,001 – 20,000 บาท	48	12.47
มากกว่า 20,000 บาท	29	7.53
รวม	385	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

จากการสำรวจพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ 5,000 – 7,500 บาท เป็นกลุ่มใหญ่ที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.49 ส่วนกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท มีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 7.53

ตารางที่ 12 ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : ภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลาง	199	51.69
อีสาน	143	37.14
ใต้	25	6.49
เหนือ	18	4.68
รวม	385	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาจากภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 51.69 ส่วนกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาจากภาคใต้ มีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 6.49

ตารางที่ 13 ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : ลักษณะการเดินทางมายังจังหวัดนครราชสีมา

ลักษณะการเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มเพื่อน	188	48.83
ครอบครัว	126	32.73
ประชุมสัมมนา	30	7.79
คนเดียว	23	5.97
บริษัทนำเที่ยว	18	4.68
รวม	385	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีลักษณะแบบการมาเป็นกลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 48.83 ส่วนลักษณะการเดินทางที่นักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อยที่สุดคือ การเดินทางมาคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 5.97

ตารางที่ 14 ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : ยานพาหนะที่ใช้เดินทางมายังจังหวัดนครราชสีมา

ยานพาหนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รถส่วนตัว	294	76.36
รถโดยสารปรับอากาศ	24	6.23
รถโดยสารธรรมดา	24	6.23
รถบริษัทนำเที่ยว	26	6.75
อื่น ๆ	17	4.43
รวม	385	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

ยานพาหนะที่ใช้เดินทางมาส่วนใหญ่เป็นรถส่วนตัว ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 76.36 เนื่องจากมีความสะดวกสบายมากที่สุด

ตารางที่ 15 ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : นักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา

การเคยมาท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	257	66.75
ไม่เคย	128	33.25
รวม	385	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

จากการสำรวจนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง 385 คน พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาแล้วคิดเป็นร้อยละ 66.75

ตารางที่ 16 ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : เปรียบเทียบความแตกต่างของการมาท่องเที่ยวครั้งที่สอง กับครั้งแรก (เฉพาะผู้ที่เคยมาแล้ว 257 คน)

การเคยมาท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่แตกต่าง	132	51.36
แตกต่าง	125	48.64
รวม	257	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

ซึ่งจากกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา มีความเห็นว่าการมาเที่ยวในครั้งนี้กับการมาเที่ยวในครั้งก่อนมีความแตกต่างกัน คิดเป็นร้อยละ 51.36 ซึ่งสิ่งที่เห็นว่ามีมีความแตกต่างมีหลายด้าน อาทิเช่น เส้นทางคมนาคม การประชาสัมพันธ์ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ในสถานที่ท่องเที่ยว ฯลฯ และกลุ่มที่เห็นว่าไม่มีความแตกต่างกัน คิดเป็นร้อยละ 48.64

ตารางที่ 17 ผลการสำรวจนักท่องเที่ยว : ความต้องการมาเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาอีกครั้ง

ต้องการมาอีกครั้ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มา	380	98.70
ไม่มา	5	1.30
รวม	385	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

นักท่องเที่ยวที่ทำการสำรวจร้อยละ 98.70 ต้องการกลับมาเที่ยวที่จังหวัดนครราชสีมาอีกครั้งเนื่องจากยังมีสถานที่อีกหลายแห่งที่ยังไม่ได้ไป ส่วนกลุ่มที่ไม่ต้องการมาอีก เนื่องจากภูมิภานาของตนอยู่ไกลทำให้การเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาไม่สะดวก

ตารางที่ 18 สภาพทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา

รายการ	ปราสาทหินพิมาย	ลำตะคอง	เขาใหญ่
เพศ	หญิง (ร้อยละ 54.26)	หญิง (ร้อยละ 62.99)	หญิง (ร้อยละ 54.26)
อายุ	น้อยกว่า 20 ปี (ร้อยละ 48.26)	20-30 ปี (ร้อยละ 56.69)	20-30 ปี (ร้อยละ 58.91)
สถานภาพ	โสด (ร้อยละ 75.19)	โสด (ร้อยละ 69.29)	โสด (ร้อยละ 68.22)
การศึกษา	มัธยมปลาย (ร้อยละ 46.51)	ปริญญาตรี (ร้อยละ 47.24)	ปริญญาตรี (ร้อยละ 43.41)
อาชีพ	นักเรียน/นักศึกษา (ร้อยละ 53.49)	นักเรียน/นักศึกษา (ร้อยละ 37.01)	นักเรียน/นักศึกษา (ร้อยละ 24.81)
รายได้ต่อเดือน	5,000-7,500 บาท (ร้อยละ 36.43)	น้อยกว่า 5,000 บาท (ร้อยละ 23.62)	5,000-7,500 บาท (ร้อยละ 26.36)
ภูมิลำเนา	อีสาน (ร้อยละ 59.69)	กลาง (ร้อยละ 66.14)	กลาง (ร้อยละ 62.02)
ลักษณะการเดินทาง	มากับเพื่อน (ร้อยละ 55.04)	มากับครอบครัว (ร้อยละ 48.03)	มากับเพื่อน (ร้อยละ 49.61)
ยานพาหนะ	รถส่วนตัว (ร้อยละ 70.54)	รถส่วนตัว (ร้อยละ 87.40)	รถส่วนตัว (ร้อยละ 71.32)
การเคยมาท่องเที่ยว	เคยมาแล้ว (ร้อยละ 74.42)	เคยมาแล้ว (ร้อยละ 55.91)	เคยมาแล้ว (ร้อยละ 68.99)
ความแตกต่าง (สำหรับผู้เคยมา)	ไม่แตกต่าง (ร้อยละ 59.38)	ไม่แตกต่าง (ร้อยละ 57.75)	แตกต่าง (ร้อยละ 64.04)
ความต้องการมาอีกครั้ง	ต้องการ (ร้อยละ 96.12)	ต้องการ (ร้อยละ 100.00)	ต้องการ (ร้อยละ 100.00)

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

ผลการประเมินแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาหลังจากสิ้นสุดโครงการ

ผลการประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม

การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา ได้แยกพิจารณาบริบทออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ที่มาของแผน วัตถุประสงค์ของแผน และแนวทางการปฏิบัติงาน ในแต่ละส่วนมีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ที่มาของแผน

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่ง พบว่าการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจะเป็นการเสนอ โครงการจากพื้นที่ไปยังหน่วยงานบริหารระดับกระทรวงเพื่อพิจารณาอนุมัติโครงการ โดยผู้ดำเนินการในพื้นที่จะพิจารณาจากความต้องการของประชาชนในพื้นที่ไปพร้อม ๆ กับความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งโครงการ ที่เสนอจะใช้กรอบจากระดับพื้นที่มากกว่ามาจากหน่วยงานระดับประเทศแต่ยังคงพัฒนาอยู่บนพื้นฐานของการสนับสนุนนโยบายของหน่วยงานระดับประเทศ

2. วัตถุประสงค์ของแผน

ด้านวัตถุประสงค์ของแผน พบว่า วัตถุประสงค์ส่วนใหญ่กำหนดขึ้นได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการของสถานที่ท่องเที่ยว เนื่องจากก่อนการกำหนดวัตถุประสงค์จะต้องมีการสำรวจปัญหาและความต้องการของแต่ละพื้นที่เพื่อเสนอ โครงการพัฒนาได้ตรงกับความต้องการของพื้นที่ ยกเว้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีความเห็นว่า ไม่เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ “เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์ทางสภาพแวดล้อม รักษาระบบนิเวศให้เป็นไปตามหลักวิชาการ” เพราะความสามารถในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นเป็นไปได้ยาก เนื่องจากการรักษา ระบบนิเวศให้เป็นไปตามหลักวิชาการจะต้องมีการควบคุมการเข้าไปตามสถานที่บางแห่งของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่แต่ในปัจจุบันยังไม่สามารถควบคุมให้เป็นไปตามที่ต้องการได้ จึงส่งผลให้ไม่สามารถรักษาพื้นที่ของอุทยานฯ ให้มีระบบนิเวศที่เป็นไปตามหลักวิชาการได้

3. แนวทางการปฏิบัติงาน

ในด้านแนวทางการปฏิบัติงานของแผน พบว่า ไม่มีความซับซ้อน เนื่องจาก การจัดทำแผน จะต้องมีการกำหนดลำดับขั้นตอนในการดำเนินงานอย่างชัดเจน ประกอบกับนำแนวทางของการจัดทำแผนในอดีตมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น และสามารถปฏิบัติงานตามแผนฯ ได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

จากการศึกษาด้านบริบททั้ง 3 ด้าน คือ ที่มาของแผน วัตถุประสงค์ของแผน และแนวทางการปฏิบัติงาน สรุปได้ว่า ผลการประเมินบริบทของแผนฯ แบ่งตามสถานที่ท่องเที่ยวมีคะแนนเฉลี่ยดังนี้ ประสาทหินพิมาย มีคะแนนเฉลี่ย 88.89 คะแนนอยู่ในระดับสูงมาก ส่วนที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง มีคะแนนเฉลี่ย 69.44 คะแนน และอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีคะแนนเฉลี่ย 67.59 คะแนน ซึ่งคะแนนอยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 19 ผลการประเมินด้านบริบท

การประเมิน	พิมาย	ลำตะคอง	เขาใหญ่
ผลการประเมินบริบท			
- ที่มาของแผน	83.33	58.33	58.33
- วัตถุประสงค์ของแผน	83.33	50.00	44.44
- แนวทางการปฏิบัติงาน	100.00	100.00	100.00
คะแนนบริบทเฉลี่ย	88.89	69.44	67.59
ระดับผลการประเมินบริบท	สูงมาก	สูง	สูง

ที่มา: จากการคำนวณ (2549)

ผลการประเมินตัวป้อนเข้า

การประเมินตัวป้อนเข้า พิจารณาจากจำนวนงบประมาณที่ได้รับ แบ่งตามสถานที่ท่องเที่ยว
ดังนี้

ปราสาทหินพิมาย

งบประมาณ

- กลุ่มอาคารประชาสัมพันธ์ ร้านค้า บริการ ห้องน้ำ	10,000,000 บาท
- ถนนและทางเท้า	1,200,000 บาท
- ที่จอดรถรับ – ส่ง / จอดจักรยาน	500,000 บาท
- งานปรับสภาพภูมิทัศน์	1,000,000 บาท
- งานป้ายแสดงข้อมูล / ป้ายสื่อความหมาย	350,000 บาท
- อุปกรณ์ตกแต่งบริเวณและถนน (ม้านั่ง / ถังขยะ / ชุมนทางเข้า)	1,500,000 บาท
- งานระบบสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า / ประปา)	<u>700,000 บาท</u>

รวมเป็นเงิน

15,250,000 บาท

งบประมาณที่ปราสาทหินพิมายได้รับ เพื่อใช้ในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ บริเวณปราสาทหินพิมายตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยว รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 15,250,000 บาท ซึ่งแบ่งเป็นงบประมาณเพื่อใช้ในการปรับปรุงกลุ่มอาคารประชาสัมพันธ์ ร้านค้า บริการ ห้องน้ำ 10,000,000 บาท ปรับปรุงถนนและทางเท้า 1,200,000 บาท ที่จอดรถรับ – ส่ง / จอดจักรยาน 500,000 บาท งานปรับสภาพภูมิทัศน์ 1,000,000 บาท งานป้ายแสดงข้อมูล / ป้ายสื่อความหมาย 350,000 บาท อุปกรณ์ตกแต่งบริเวณและถนน (ม้านั่ง / ถังขยะ / ชุมนทางเข้า) 1,500,000 บาท งานระบบสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า / ประปา) 700,000 บาท จากการประเมินจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ระบุว่างบประมาณที่ได้รับเพียงพอกับความต้องการ

ที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง

งบประมาณ

- ค่าออกแบบ วางผังอาคาร วางระบบ และภูมิสถาปัตย์	2,000,000 บาท
- ค่ารถถอน และ/หรือค่าชดเชยอื่น ๆ	8,000,000 บาท
- ค่าก่อสร้าง	<u>20,000,000 บาท</u>

รวมเป็นเงิน 30,000,000 บาท

งบประมาณที่ที่พักริมทางเขื่อนลำตะคองได้รับ เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมภูมิทัศน์บริเวณที่พักริมทางเขื่อนลำตะคองตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยว รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 30,000,000 บาท ซึ่งเป็นงบประมาณที่ใช้ในการออกแบบ วางผังอาคาร วางระบบ และภูมิสถาปัตย์ 2,000,000 บาท ค่ารถถอน และ/หรือค่าชดเชยอื่น ๆ 8,000,000 บาท ค่าก่อสร้าง 20,000,000 บาท จากการประเมินจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระบุว่างบประมาณที่ได้รับเพียงพอกับความต้องการ

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

งบประมาณ	รวมเป็นเงิน	<u>2,000,000 บาท</u>
----------	-------------	----------------------

งบประมาณที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ได้รับ เพื่อใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยว รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,000,000 บาท ซึ่ง จากการประเมินจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระบุว่างบประมาณที่ได้รับยังไม่เพียงพอกับความต้องการ แต่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ก็สามารถใช้รายได้ที่อุทยานฯ สามารถจัดเก็บได้เอง เพื่อใช้จ่ายในส่วนที่ต้องการการพัฒนา

ตารางที่ 20 ผลการประเมินด้านตัวป้อนเข้า

การประเมิน	พินัย	ลำตะคอง	เขาใหญ่
ผลการประเมินตัวป้อนเข้า			
- งบประมาณ	100.00	100.00	0.00
คะแนนปัจจัยนำเข้าเฉลี่ย	100.00	100.00	0.00
ระดับผลการประเมินตัวป้อนเข้า	สูงมาก	สูงมาก	ต่ำมาก

ที่มา: จากการคำนวณ (2549)

ผลการประเมินกระบวนการ

1. ความเหมาะสมของโครงการ

การประเมินความเหมาะสมของโครงการ พบว่า ส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาภายในพื้นที่ สอดคล้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานและสามารถดำเนินงานตามแผนฯได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีการประชุมและสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการก่อนการเสนอโครงการเพื่อจัดทำแผนฯ

2. การจัดสรรและการเบิกจ่ายงบประมาณ

การจัดสรรและการเบิกจ่ายงบประมาณ พบว่า หากพิจารณาจากหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณถือว่ามีความเหมาะสมเนื่องจากจะพิจารณาตามความสำคัญของปัญหาในแต่ละสถานที่ ซึ่งงบประมาณที่เสนอขอไปจะไม่ได้รับเต็มจำนวนทั้ง 3 แห่ง ซึ่งปราสาทหินพินัยและที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง จะใช้วิธีการบริหารงบประมาณที่ได้รับไปใช้ดำเนินการตามลำดับความสำคัญของปัญหา แต่ในส่วนของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่จะใช้รายได้ของอุทยานฯ มาพัฒนาพื้นที่ประกอบด้วย

จากการศึกษาด้านกระบวนการทั้ง 2 ด้าน คือ ความเหมาะสมของโครงการ และการจัดสรรและการเบิกจ่ายงบประมาณ สรุปได้ว่า ผลการประเมินกระบวนการของแผนฯ แบ่งตามสถานที่ท่องเที่ยวมีคะแนนเฉลี่ยดังนี้ ปราสาทหินพินัย มีคะแนนเฉลี่ย 83.34 คะแนนที่พักริมทาง

เขื่อนลำตะคอง มีคะแนนเฉลี่ย 83.34 คะแนน คะแนนอยู่ในระดับสูงมาก ส่วนอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ มีคะแนนเฉลี่ย 66.67 คะแนน คะแนนอยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 21 ผลการประเมินด้านกระบวนการ

การประเมิน	พินาย	ลำตะคอง	เขาใหญ่
ผลการประเมินกระบวนการ			
- ความเหมาะสมของโครงการ	100.00	100.00	66.67
- การจัดสรรและการเบิกจ่ายงบประมาณ	66.67	66.67	66.67
คะแนนกระบวนการเฉลี่ย	83.34	83.34	66.67
ระดับผลการประเมินกระบวนการ	สูงมาก	สูงมาก	สูง

ที่มา: จากการคำนวณ (2549)

ผลการประเมินผลผลิต

1. ผลที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ในความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

ปราสาทหินพิมาย

ผลที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ในความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการพบว่า การปรับปรุงสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์บริเวณปราสาทหินพิมายส่งผลให้เกิดการพัฒนาชุมชนเมืองไปพร้อมกับการคงเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งสังเกตได้จากพื้นที่บริเวณรอบปราสาทหินพิมายเต็มไปด้วยร้านค้าจำนวนมาก ประกอบกับประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณนั้น มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายสินค้าให้กับนักท่องเที่ยว แต่ภายในพื้นที่ของปราสาทหินพิมายไม่ได้อนุญาตให้เข้าไป ขายสินค้า ทำให้ความเป็นเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ของปราสาทหินพิมายมีสภาพคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง และประชาชนในพื้นที่จะเห็นความสำคัญของโบราณคดี และประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมของชุมชนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นสถานที่ซึ่งดึงดูด นักท่องเที่ยวอันจะส่งผลให้นำรายได้เข้าสู่ท้องถิ่นและยังถือเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา อีกด้วย

ที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง

ผลที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ในความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง พบว่า มีนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าสู่ภาคอีสานแวะพักผ่อนในที่พักริมทางเขื่อนลำตะคองเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งหากพิจารณาในช่วงนอกเทศกาลมีจำนวนสูงถึงประมาณ 20,000 คน/เดือน

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ผลที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ในความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยเป้าหมายแรกคือ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีระบบการบริหารจัดการในการรองรับนักท่องเที่ยวดีขึ้น พบว่า เป้าหมายข้อนี้ยังไม่บรรลุผลเท่าใดนักเพราะถือว่าการบริหารจัดการยังไม่มีเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบที่เป็นสากล แต่การจัดทำโครงการสามารถทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอันส่งผลต่อการประหยัดงบประมาณที่ใช้ดำเนินการได้

2. ผลที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ในความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

ปราสาทหินพิมาย

การประเมินผลที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ในความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวปราสาทหินพิมาย พบว่า นักท่องเที่ยวร้อยละ 60.46 มีความเห็นว่า ปราสาทหินพิมายได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูจากหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งสังเกตได้จากสภาพพื้นที่ที่ไม่มีความทรุดโทรมสามารถเดินชมโบราณสถานได้อย่างสะดวก ซึ่งเมื่อสอบถามจากนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาเที่ยวแล้วพบว่า สถานที่ยังคงสภาพ และมีภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อม รวมทั้งการประชาสัมพันธ์มากขึ้น นักท่องเที่ยวร้อยละ 65.89 มีความเห็นว่า การมาท่องเที่ยวปราสาทหินพิมายทำให้มีความรู้ทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์วัฒนธรรมขอมมากขึ้น เนื่องจากมีมัคคุเทศก์ซึ่งเป็นนักเรียนในพื้นที่อำเภอพิมายคอยให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับปราสาทหินพิมายเพิ่มขึ้น และนักท่องเที่ยวร้อยละ 66.67 มีความเห็นว่า หากต้องการท่องเที่ยวสถานที่ที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมขอมท่านจะนึกถึงปราสาทหินพิมาย เนื่องจากเป็นโบราณสถานด้านศิลปวัฒนธรรมขอมที่ใหญ่โต เก่าแก่และมีความสวยงาม

ตารางที่ 22 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว : ปราสาทหินพิมายได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	2	1.55
น้อย	4	3.10
ปานกลาง	45	34.88
มาก	58	44.96
มากที่สุด	20	15.50
รวม	129	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

ตารางที่ 23 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว : จากการมาท่องเที่ยวปราสาทหินพิมายทำให้ท่านมีความรู้ทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์วัฒนธรรมขอม

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	1	0.78
น้อย	4	3.10
ปานกลาง	39	30.23
มาก	60	46.51
มากที่สุด	25	19.38
รวม	129	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

ตารางที่ 24 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว : หากท่านต้องการท่องเที่ยวสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับ ศิลปวัฒนธรรมขอมท่านจะนึกถึงปราสาทหินพิมาย

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	2	1.55
น้อย	4	3.10
ปานกลาง	37	28.68
มาก	54	41.86
มากที่สุด	32	24.81
รวม	129	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

ที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง

การประเมินผลที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ในความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว จากการสำรวจพบว่า นักท่องเที่ยวเห็นว่าที่พักริมทางเขื่อนลำตะคองมีความเป็นธรรมชาติมาก ร้อยละ 69.29 สถานที่มีความสะอาดมากร้อยละ 59.06 สถานที่มีความโดดเด่นมองเห็นได้ง่ายมาก ร้อยละ 77.95 พื้นที่เหมาะสมในการเป็นที่พักระหว่างการเดินทางไปในภาคอีสานเป็นอย่างมาก ร้อยละ 79.53

ตารางที่ 25 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว : สถานที่ท่องเที่ยวมีความเป็นธรรมชาติ

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	0	0.00
น้อย	5	3.94
ปานกลาง	34	26.77
มาก	49	38.58
มากที่สุด	39	30.71
รวม	127	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

ตารางที่ 26 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว : สถานที่ที่มีความสะอาด

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	0	0.00
น้อย	2	1.57
ปานกลาง	50	39.37
มาก	58	45.67
มากที่สุด	17	13.39
รวม	127	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

ตารางที่ 27 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว : สถานที่ที่มีความโดดเด่นมองเห็นได้ง่าย

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	0	0.00
น้อย	0	0.00
ปานกลาง	28	22.05
มาก	58	45.67
มากที่สุด	41	32.28
รวม	127	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

ตารางที่ 28 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว : พื้นที่เหมาะสมในการเป็นที่พักระหว่างการเดินทางไป
ในภาคอีสาน

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	0	0.00
น้อย	3	2.36
ปานกลาง	23	18.11
มาก	47	37.01
มากที่สุด	54	42.52
รวม	127	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

การประเมินผลที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ในความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวจากการสำรวจพบว่า นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีสภาพแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์มาก ร้อยละ 81.39 และนักท่องเที่ยวที่เห็นว่าการท่องเที่ยวเป็นแบบเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 80.62

ตารางที่ 29 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว : สถานที่ท่องเที่ยวที่มีสภาพแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	0	0.00
น้อย	3	2.33
ปานกลาง	21	16.28
มาก	76	58.91
มากที่สุด	29	22.48
รวม	129	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

ตารางที่ 30 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	0	0.00
น้อย	3	2.33
ปานกลาง	22	17.05
มาก	63	48.84
มากที่สุด	41	31.78
รวม	129	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ (2549)

จากการศึกษาด้านผลผลิตทั้ง 2 ด้าน คือ ผลที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ในความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และผลที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ในความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว สรุปได้ว่า ผลการประเมินผลผลิตของแผนฯ แบ่งตามสถานที่ท่องเที่ยว มีคะแนนเฉลี่ยดังนี้ ประสาทหินพิมาย มีคะแนนเฉลี่ย 68.16 คะแนน อยู่ในระดับสูงที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง มีคะแนนเฉลี่ย 87.40 คะแนน อยู่ในระดับสูงมาก และอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีคะแนนเฉลี่ย 63.23 คะแนน อยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 31 ผลการประเมินด้านผลผลิต

การประเมิน	พิมาย	ลำตะคอง	เขาใหญ่
ผลการประเมินผลผลิต			
- ผลที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ในความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	66.67	100.00	50.00
- ผลที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ในความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว	69.64	74.80	76.45
คะแนนผลผลิตเฉลี่ย	68.16	87.40	63.23
ระดับผลการประเมินผลผลิต	สูง	สูงมาก	สูง

ที่มา: จากการคำนวณ (2549)

ผลการประเมินความสำเร็จ

การประเมินความสำเร็จของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา จะทำการประเมินจากบริบท ตัวป้อนเข้า กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งจะแสดงรายละเอียดในการวิเคราะห์แยกตามสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง ดังนี้

ปราสาทหินพิมาย

ตารางที่ 32 ผลการประเมินความสำเร็จของแผนพัฒนาปราสาทหินพิมาย

การประเมิน	ระดับคะแนนเฉลี่ย	ระดับความสำเร็จ
การประเมินบริบท	88.89	สูงมาก
การประเมินตัวป้อนเข้า	100.00	สูงมาก
การประเมินกระบวนการ	83.34	สูงมาก
การประเมินผลผลิต	68.16	สูง
ความสำเร็จของแผน	85.10	สูงมาก

ที่มา: จากการคำนวณ (2549)

ที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง

ตารางที่ 33 ผลการประเมินความสำเร็จของแผนพัฒนาที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง

การประเมิน	ระดับคะแนนเฉลี่ย	ระดับความสำเร็จ
การประเมินบริบท	69.44	สูง
การประเมินตัวป้อนเข้า	100.00	สูงมาก
การประเมินกระบวนการ	83.34	สูงมาก
การประเมินผลผลิต	87.40	สูงมาก
ความสำเร็จของแผน	85.05	สูงมาก

ที่มา: จากการคำนวณ (2549)

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ตารางที่ 34 ผลการประเมินความสำเร็จของแผนพัฒนาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

การประเมิน	ระดับคะแนนเฉลี่ย	ระดับความสำเร็จ
การประเมินบริบท	67.59	สูง
การประเมินตัวป้อนเข้า	0.00	ต่ำมาก
การประเมินกระบวนการ	66.67	สูง
การประเมินผลผลิต	63.23	สูง
ความสำเร็จของแผน	49.37	ปานกลาง

ที่มา: จากการคำนวณ (2549)

ตารางที่ 35 ผลการประเมินความสำเร็จของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา

การประเมิน	ระดับคะแนนเฉลี่ย	ระดับความสำเร็จ
การประเมินบริบท	75.31	สูง
การประเมินตัวป้อนเข้า	66.67	สูง
การประเมินกระบวนการ	77.78	สูง
การประเมินผลผลิต	72.93	สูง
ความสำเร็จของแผน	73.17	สูง

ที่มา: จากการคำนวณ (2549)

ความสำเร็จของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา พิจารณาจากผลการประเมินบริบท ผลการประเมินตัวป้อนเข้า ผลการประเมินกระบวนการ และผลการประเมินผลผลิต ซึ่งพบว่า แผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาประสบความสำเร็จในระดับสูง (73.17 คะแนน) ทั้งนี้เนื่องจาก แผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีสถานะแวดล้อมที่เอื้อประโยชน์ต่อความสำเร็จ ในระดับสูง ประกอบกับมีตัวป้อนเข้า กระบวนการ อีกทั้งยังมีระดับผลการประเมินผลผลิตสูงอีกด้วย โดยรายละเอียดสรุปผลการประเมินความสำเร็จของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาสามารถสรุปแสดงได้ดังตารางที่ 35

ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่พบในแต่ละสถานที่ที่มีดังต่อไปนี้

ปราสาทหินพิมาย

- 1) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานบางส่วนไม่เพียงพอ เนื่องจากงบประมาณบางส่วนถูกตัดออก
- 2) พื้นที่บางส่วนของสถานที่ท่องเที่ยวยากแก่การฟื้นฟู เนื่องจากมีความเสื่อมโทรมมาก
- 3) จำนวนนักท่องเที่ยวบางช่วงเวลามีจำนวนมากเกินไป ส่งผลให้สถานที่ท่องเที่ยวไม่สามารถรองรับได้ และส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว

ที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง

- 1) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานบางส่วนไม่เพียงพอ เนื่องจากงบประมาณบางส่วนถูกตัดออก

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

- 1) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานบางส่วนไม่เพียงพอ เนื่องจากงบประมาณบางส่วนถูกตัดออก
- 2) นักท่องเที่ยวบางคนขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ทำให้สถานที่ท่องเที่ยวที่ทำการพัฒนามีความเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว
- 3) วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวฯ บางข้อไม่สามารถดำเนินการได้ตามสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเช่น วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ คือ “เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์ทั้งสภาพแวดล้อม รักษาระบบนิเวศให้เป็นไปตามหลักวิชาการ”

ซึ่งเจ้าหน้าที่ฯ อธิบายว่า หากต้องการรักษาระบบนิเวศให้เป็นไปตามหลักวิชาการอย่างแท้จริง จะต้องควบคุมพื้นที่ทุกส่วนของอุทยานฯ ให้ทั่วถึง แต่ในทางปฏิบัติ พบว่า ยังมีมีคฤุเทศก์ของภาคเอกชนบางคน นำนักท่องเที่ยวเข้าไปในสถานที่หวงห้ามบางแห่งในอุทยานฯ ซึ่งเป็นการทำลายระบบนิเวศของอุทยานฯ ส่งผลให้ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้

4) จำนวนนักท่องเที่ยวบางช่วงเวลามีจำนวนมากเกินไปส่งผลให้สถานที่ท่องเที่ยวไม่สามารถรองรับได้ และส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลาย ดังนั้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จึงได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต รวมทั้งสามารถกำหนดแนวทางและมาตรการจัดการ ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวได้ในทิศทางที่ถูกต้อง ดังนั้น เพื่อให้ได้ทราบว่า การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวฯ ดังกล่าว ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ผู้ศึกษาจึงได้ประเมินแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา โดยเลือกสถานที่ท่องเที่ยว 3 แห่ง ได้แก่ ปราสาทหินพิมาย ที่พิภิมทางเขื่อนลำนางรอง และอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยใช้แบบจำลองซีบี (CIPP Model) เป็นกรอบแนวคิดในการประเมิน ซึ่งผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

สภาพทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา

จังหวัดนครราชสีมาเป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจการค้าที่สำคัญของภาคอีสานตอนล่าง เป็นเส้นทางผ่านในการเดินทางจากภาคกลางเข้าสู่ภาคอีสาน และมีอาณาเขตติดต่อกับหลายจังหวัด ปัจจุบันต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมายังจังหวัดนครราชสีมาเป็นจำนวนมาก ซึ่งจากการสำรวจสภาพทั่วไปทางการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุประมาณ 20-30 ปี สถานภาพโสด การศึกษาระดับปริญญาตรี เดินทางมาจากภาคกลางกับกลุ่มเพื่อนโดยรถส่วนตัว และเคยเดินทางมายังจังหวัดนครราชสีมาแล้ว

การประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา

การประเมินแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้แบบจำลองซีบี (CIPP Model) เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ซึ่งเป็นการประเมิน 4 ด้าน คือ บริบท ตัวป้อนเข้า กระบวนการ และผลผลิต ผลการประเมินด้านต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ที่มาของแผน วัตถุประสงค์ของแผน และแนวทางการปฏิบัติงาน ผลการศึกษาพบว่า แผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาผลการประเมินด้านบริบทอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่า แผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีที่มาของแผน วัตถุประสงค์ของแผน และแนวทางการปฏิบัติงานที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกัน ส่งผลให้สามารถดำเนินการตามแผนฯ ได้อย่างสะดวกและสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

การประเมินตัวป้อนเข้า พิจารณาจากงบประมาณที่ได้รับเพื่อใช้ในการดำเนินงานตามแผนฯ ผลการศึกษาพบว่า แผนพัฒนาการท่องเที่ยวฯ มีผลการประเมินด้านตัวป้อนเข้าอยู่ในระดับสูง ซึ่งถือว่าในภาพรวมงบประมาณที่ได้รับเพียงพอ ซึ่งอาจมีบางแห่งงบประมาณไม่เพียงพอกับความต้องการ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ แต่เจ้าหน้าที่ก็สามารถแก้ปัญหาได้โดยการนำรายได้จากส่วนอื่นมาใช้ในการพัฒนาสถานที่ได้อย่างเหมาะสม

การประเมินการบวนการ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ความเหมาะสมของโครงการ การจัดสรรและการเบิกจ่ายงบประมาณ ผลการศึกษาพบว่า แผนพัฒนาการท่องเที่ยวฯ มีผลการประเมินด้านกระบวนการอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่า โครงการตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวฯ สอดคล้องกับสภาพปัญหา สอดคล้องกับการดำเนินงานของหน่วยงาน และสามารถดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนของการจัดสรรและการเบิกจ่ายงบประมาณก็มีความเหมาะสมและคล่องตัวในการเบิกจ่ายอีกด้วย

การประเมินผลผลิต ผู้ศึกษาได้สำรวจความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวโดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการ พบว่าการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวฯ ของปราสาทหินพิมายและอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ให้ผลการประเมินผลผลิตในระดับสูง ส่วนที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง ให้ผลการประเมินผลผลิตในระดับสูงมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย และปัญหาอุปสรรคที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอ ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในครั้งต่อไปดังนี้

1) ผลการวิจัยด้านตัวป้อนเข้า ในเรื่องของงบประมาณในการดำเนินงานที่ไม่เพียงพอ หากต้องการให้แผนพัฒนาการท่องเที่ยวบรรลุเป้าหมาย ผู้ดำเนินโครงการควรจัดลำดับความสำคัญของแผนงานตามโครงการ และนำงบประมาณมาใช้จ่ายในส่วนที่จำเป็นและส่งผลกระทบต่อ สถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุดก่อน เพราะเมื่อเรานำงบประมาณมาใช้แก้ปัญหาที่สำคัญที่สุดก่อน ก็ย่อมส่งผลบรรลุเป้าหมายที่สำคัญตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวมากที่สุด

2) จากการศึกษาที่ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวบางข้อได้ เช่น วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ คือ “เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์ ทั้งสภาพแวดล้อม รักษาระบบนิเวศให้เป็นไปตามหลักวิชาการ” ผู้จัดทำแผนฯ จะต้องทำการ รวบรวมข้อมูลและสำรวจความเป็นไปได้ของแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ของแผนฯ ได้ก่อนที่จะกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในแผนฯ

3) จิตสำนึกในเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยว ถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการท่องเที่ยว ในปัจจุบัน ดังนั้น เมื่อทำการพัฒนาสถานที่แล้ว โครงการหนึ่งๆ ที่ผู้จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ควรจะให้ความสำคัญ สำหรับการจัดทำแผนฯ ในครั้งต่อไป คือ โครงการที่เกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อคงสภาพสถานที่ท่องเที่ยวให้คงอยู่ต่อไป ถึงรุ่นลูกหลาน

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. ข้อมูลการท่องเที่ยวรายจังหวัด (Online). แหล่งที่มา:

www.tat.or.th/thai/province.php?province=44®ion_id=4

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สถิตินักท่องเที่ยว (Online). แหล่งที่มา:

www2.tat.or.th/stat/web/static_index.php

จุฑาทพร สุรเชษฐคมสัน. 2532. การศึกษาอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธนวัฒน์ ยอดใจ. 2545. รายงานการศึกษาวิชา สัมมนาการวิจัย: เศรษฐศาสตร์การเมือง เรื่อง เศรษฐศาสตร์การท่องเที่ยว. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2547. ฐานข้อมูลเศรษฐกิจ (Online). แหล่งที่มา:

www.bot.or.th/bothomepage/databank/Econdata/Econdata.htm

ธารารัตน์ มุลิกา. 2546. การประเมินผลการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงโคนมและกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของกรมปศุสัตว์ ภายใต้แผนปรับโครงสร้างและระบบการผลิต การเกษตร: กรณีศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บริษัท เทสโก้ จำกัดและคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2545. รายงานฉบับสมบูรณ์ แผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดนครราชสีมา, บุรีรัมย์, สุรินทร์, ศรีสะเกษ, อุบลราชธานี.

ปานใจ สุมะตินันท์. 2532. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมกับระยะทางการเดินทางของนักท่องเที่ยวในประเทศไทย ศึกษากรณีเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพศาล เชียงสุภพานนท์. 2547. การศึกษาหาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการ
ท่องเที่ยวในประเทศของนักท่องเที่ยวจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. 2546. การประเมินโครงการ แนวคิดและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิภา วัฒนพงศ์ชาติ. 2542. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไป
มาท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิลาสินี อรรถกฤษณะ. 2546. การประเมินผลกลุ่มอาชีพที่รับงานไปทำที่บ้านกรณีศึกษาจังหวัด
นครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศรียอร์ สมบูรณ์ทรัพย์และชุชีพ พิพัฒน์ศิริ. 2535. เศรษฐศาสตร์การพัฒนาและวางแผน.
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ปริญ ลัทธิตานนท์, และศุภร เสรีรัตน์. 2534. การบริหารการตลาดยุคใหม่.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สภาสถาบันราชภัฏ. 2543. ทำเนียบแหล่งท่องเที่ยว ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

สุดารัตน์ พันธุ์นิกุล. 2545. ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุมาลี พุฒนาวิชัย. 2544. การประเมินผลต้นทุนและผลตอบแทนโครงการอะเมซิงไทยแลนด์
ปี 2541 – 2542. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุมาลี สันติพลวุฒิและคณะ. 2546. การประเมินผลทางเศรษฐศาสตร์ของแผนปฏิบัติการ
เพื่อเอาชนะยาเสพติด พ.ศ. 2544-2545 กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุรินทร์ นิยมางกูร. **เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2541-2548. **ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Online)**. แหล่งที่มา: www.nesdb.go.th/

อมรทิพย์ แท้เที่ยงธรรม. 2546. **การประเมินผลกลุ่มหัตถกรรมภายใต้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์: กรณีศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช**. กรุงเทพมหานคร: รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

George F. Madaus, Michael S. Scriven and Daniel L. Stufflebeam. 1983. **Evaluation Models Viewpoints on Educational and Human Services Evaluation**. Boston: Kluwer-Nijhoff Publishing.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดที่ 1
สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท เรื่อง “การประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา” ของนางสาวหทัยกาญจน์ หอมกุล รหัสประจำตัวนักศึกษา 46670204 สาขาเศรษฐศาสตร์ การพัฒนาและวางแผน คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จึงขอความกรุณาและความร่วมมือของท่านในการกรอกแบบสอบถามนี้ ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้สละเวลาเพื่อตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลเบื้องต้น

ชื่อสถานที่ท่องเที่ยว _____

วันที่สัมภาษณ์ _____

ชื่อผู้ตอบแบบสอบถาม _____

ตำแหน่ง _____ สังกัด _____

บริบท (C)

1. ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่หรือไม่

- ไม่มีส่วนร่วม
- มีส่วนร่วมน้อย
- มีส่วนร่วมปานกลาง
- มีส่วนร่วมมาก

2. การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวมาจากกรอบของหน่วยงานระดับประเทศหรือไม่

- มาจากกรอบของหน่วยงานระดับประเทศทั้งหมด
- มาจากกรอบของหน่วยงานระดับประเทศมาก
- มาจากกรอบของหน่วยงานระดับประเทศน้อย
- ไม่ได้มาจากกรอบของหน่วยงานระดับประเทศ

3. การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นผลมาจากความเชื่อมโยงของสถานที่ท่องเที่ยว

- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ไม่เห็นด้วย
- เห็นด้วย
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นผลมาจากความต้องการของนักท่องเที่ยว

- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ไม่เห็นด้วย
- เห็นด้วย
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จงใช้ข้อมูลต่อไปนี้ประกอบการตอบคำถามข้อ 5 ถึง ข้อ 10

วัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการ		
ปราสาทหินพิมาย	ที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง	อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
1) เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูสถานที่สำคัญทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมขอม	1) ดำเนินการจัดวางผังอาคาร และสิ่งก่อสร้างให้เหมาะสมต่อการรองรับ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์การจัดสภาพภูมิทัศน์ การควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ	1) เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์ทั้งสภาพแวดล้อม รักษาระบบนิเวศให้เป็นไปตามหลักวิชาการ
2) เพื่อเป็นแหล่งการศึกษาทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมขอม	2) กำหนดมาตรการและดำเนินการคัดเลือกผู้ประกอบการที่เหมาะสม โดยเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการรายเดิมที่มีการปรับปรุงและคุณสมบัติที่เหมาะสมได้รับการพิจารณา	2) เพื่อส่งเสริมการตลาดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนให้มีจำนวนและอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสม ไม่สร้างผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม
3) เพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเป้าหมายหลักในเส้นทางการท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรมขอม		3) เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการพื้นที่ให้เป็นมาตรฐานสากล เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว
4) เพื่อพัฒนาชุมชนเมือง โดยยังคงเอกลักษณ์ทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์		
5) เพื่อสร้างจิตสำนึกนักท่องเที่ยวให้ทราบถึงความสำคัญของโบราณคดีและประวัติศาสตร์วัฒนธรรมชุมชน		

5. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ท่านคิดว่าเหมาะสมที่จะกำหนดขึ้นเพื่อพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวของท่านหรือไม่

- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ไม่เห็นด้วย
- เห็นด้วย
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง

6. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ท่านคิดว่าเหมาะสมที่จะกำหนดขึ้นเพื่อพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวของท่านหรือไม่

- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ไม่เห็นด้วย
- เห็นด้วย
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง

7. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 (ถ้ามี) ท่านคิดว่าเหมาะสมที่จะกำหนดขึ้นเพื่อพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวของท่านหรือไม่

- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ไม่เห็นด้วย
- เห็นด้วย
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง

8. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 (ถ้ามี) ท่านคิดว่าเหมาะสมที่จะกำหนดขึ้นเพื่อพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวของท่านหรือไม่

- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ไม่เห็นด้วย
- เห็นด้วย
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง

9. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 5 (ถ้ามี) ท่านคิดว่าเหมาะสมที่จะกำหนดขึ้นเพื่อพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวของท่านหรือไม่

- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ไม่เห็นด้วย
- เห็นด้วย
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง

10. ก่อนการดำเนินโครงการ ท่านคิดว่าจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนที่กำหนดไว้ได้หรือไม่

- ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้
- สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากแต่ไม่หมดทุกข้อ
- สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้แต่น้อย
- สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ทุกข้อ

11. แนวทางการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ในแผนมีความยุ่งยากซับซ้อนหรือไม่

- ซับซ้อนมาก
- ซับซ้อน
- ซับซ้อนเล็กน้อย
- ไม่ซับซ้อน

ตัวป้อนเข้า (I)

12. จำนวนงบประมาณที่ได้รับ _____ บาท

13. การนำงบประมาณไปใช้จ่ายในด้านใดบ้าง

กระบวนการ (P)

14. การดำเนินโครงการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวจนถึงสิ้นสุดระยะเวลาการดำเนินโครงการมีการกำหนดโครงการเป็นอย่างไร

ลักษณะของโครงการ	ทำเครื่องหมาย	เหตุผลใด	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
1) สอดคล้องกับสภาพปัญหา	☐ ไม่สอดคล้อง ☐ สอดคล้อง		
2) สอดคล้องกับการดำเนินงานของหน่วยงาน	☐ ไม่สอดคล้อง ☐ สอดคล้อง		
3) สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	☐ ไม่สอดคล้อง ☐ สอดคล้อง		

15. ในด้านงบประมาณ อยากทราบว่า การจัดสรร/การเบิกจ่ายงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินโครงการเป็นอย่างไรในความเห็นของท่าน

การจัดสรรงบประมาณ	ทำเครื่องหมายตามความเป็นจริงพร้อมระบุเหตุผล	
1) หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณเหมาะสมหรือไม่	☐ ไม่เหมาะสม ควรใช้หลักเกณฑ์ใด	☐ เหมาะสม เพราะ
2) การเบิกจ่ายงบประมาณก่อให้เกิดความคล่องตัวหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานหรือไม่	☐ ไม่คล่องตัว เพราะ	☐ คล่องตัว เพราะ
3) ความเพียงพอของงบประมาณต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว	☐ ไม่เพียงพอ มีวิธีการแก้ไข ปัญหาอย่างไร	☐ เพียงพอ

ผลผลิต (P)**ปราสาทหินพิมาย**

16. ท่านคิดว่าโครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์บริเวณปราสาทหินพิมายส่งผลให้เกิดการพัฒนาชุมชนเมืองไปพร้อมกับการคงเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์

- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ไม่เห็นด้วย
- เห็นด้วย
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง

17. ท่านคิดว่าหลังการจัดทำโครงการฯ คนในท้องถิ่นเห็นความสำคัญของโบราณคดีและประวัติศาสตร์วัฒนธรรมของชุมชน

- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ไม่เห็นด้วย
- เห็นด้วย
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง

18. หลังการจัดทำโครงการฯ มีนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าสู่ภาคอีสานแวะพักผ่อนในที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง

- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ไม่เห็นด้วย
- เห็นด้วย
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

19. หลังการจัดทำโครงการฯ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีระบบการบริหารจัดการในการรองรับนักท่องเที่ยวที่ดีขึ้น

- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ไม่เห็นด้วย
- เห็นด้วย
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง

20. หลังการจัดทำโครงการฯ ทำให้อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ประหยัดงบประมาณในการดูแลให้บริการ

นักท่องเที่ยว

- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ไม่เห็นด้วย
- เห็นด้วย
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง

21. ท่านคิดว่าโครงการที่กำหนดขึ้นส่งผลต่อสถานที่ท่องเที่ยวที่ท่านรับผิดชอบอย่างไรบ้าง

- ความเสื่อมโทรมของสถานที่ท่องเที่ยวลดลง
- จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้น
- รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้น
- อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

22. ท่านคิดว่าสถานที่ท่องเที่ยวที่ท่านรับผิดชอบควรจะได้รับการพัฒนาในด้านใดเพิ่มเติม

- สถานที่
- การประชาสัมพันธ์
- เส้นทางรถจักรยาน
- สิ่งอำนวยความสะดวก
- อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

23. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวในอนาคต

No. _____

แบบสอบถามชุดที่ 2
สำหรับนักท่องเที่ยว

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท เรื่อง “การประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา” ของ นางสาวหทัยกาญจน์ หอมกุล รหัสประจำตัวนักศึกษา 46670204 สาขาเศรษฐศาสตร์ การพัฒนาและวางแผน คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการกรอกแบบสอบถามนี้ ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้สละเวลาเพื่อตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ต่ำกว่า 20 ปี 20- 30 ปี
 31- 40 ปี 41- 50 ปี
 51- 60 ปี 61 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพ โสด สมรส หม้าย/หย่าร้าง
4. การศึกษา ต่ำกว่ามัธยมปลาย มัธยมปลาย
 ประกาศนียบัตร/อนุปริญญา ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี อื่นๆ (โปรดระบุ)___
5. อาชีพ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 นักเรียน/นักศึกษา แม่บ้าน
 พนักงานบริษัทเอกชน อื่นๆ (โปรดระบุ) ___
6. รายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,000-7,500 บาท
 7,501-10,000 บาท 10,001-15,000 บาท
 15,001-20,000 บาท มากกว่า 20,000 บาท
7. ภูมิลำเนาจังหวัด _____

8. ลักษณะการเดินทางมายังจังหวัดนครราชสีมาในครั้งนี้

☐ คนเดียว	☐ ครอบครัว
☐ กลุ่มเพื่อน	☐ บริษัทนำเที่ยว
☐ ประชุมสัมมนา	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

9. ลักษณะการเดินทางมายังจังหวัดนครราชสีมาในครั้งนี้

☐ รถส่วนตัว	☐ รถโดยสารปรับอากาศ
☐ รถโดยสารธรรมดา	☐ รถบริษัทนำเที่ยว
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) _____	

10. ท่านเคยเดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้หรือไม่

☐ ไม่เคย (ข้ามไปตอบข้อ 12)	☐ เคย

11. เมื่อเปรียบเทียบการเดินทางมาท่องเที่ยวสถานที่นี้ในปัจจุบันกับการมาครั้งก่อนท่านมีความรู้สึกแตกต่างกันหรือไม่

☐ ไม่แตกต่าง	☐ แตกต่าง คือ _____

12. ท่านมีความรู้สึกต่อไปนี้อย่างไร เมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่แห่งนี้ (ตอบเฉพาะสถานที่ซึ่งนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวในขณะสัมภาษณ์)

น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

ปราสาทหินพิมาย

ปราสาทหินพิมายได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ

จากการมาท่องเที่ยวปราสาทหินพิมายทำให้ท่านมีความรู้ทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์วัฒนธรรมขอม

หากท่านต้องการท่องเที่ยวในสถานที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมขอมท่านจะนึกถึงปราสาทหินพิมาย

น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

ที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง

สถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเป็นธรรมชาติ	☐	☐	☐	☐	☐
ความสะอาดของสถานที่	☐	☐	☐	☐	☐
ความโดดเด่น สามารถมองเห็นแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย	☐	☐	☐	☐	☐
พื้นที่เหมาะสมในการเป็นที่พักระหว่างการเดินทาง ไปในภาคอีสาน	☐	☐	☐	☐	☐

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

สถานที่ท่องเที่ยวที่มีสภาพแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์	☐	☐	☐	☐	☐
การท่องเที่ยวของท่านเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ธรรมชาติ	☐	☐	☐	☐	☐

11. ท่านจะเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาอีกครั้งในโอกาสต่อไปหรือไม่

() มา เพราะ _____

() ไม่มา เพราะ _____

12. ถ้าท่านจะเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาอีกครั้ง ท่านให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านี้
อย่างไร

น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว/ครั้ง	☐	☐	☐	☐	☐
ความงดงามของโบราณสถานต่าง ๆ	☐	☐	☐	☐	☐
การมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ควรค่าแก่การสักการะ	☐	☐	☐	☐	☐
บรรยากาศที่เป็นธรรมชาติของป่า	☐	☐	☐	☐	☐

	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ความมีชื่อเสียงของอาหารอีสาน	☐	☐	☐	☐	☐
ความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว	☐	☐	☐	☐	☐
ความสะดวกในการเดินทาง	☐	☐	☐	☐	☐
ระยะทาง/ระยะเวลาในการเดินทาง	☐	☐	☐	☐	☐
การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยว	☐	☐	☐	☐	☐
ความพึงพอใจที่ได้จากการท่องเที่ยว	☐	☐	☐	☐	☐

13. ท่านคิดว่าจังหวัดนครราชสีมาควรมีการพัฒนาปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร
สถานที่ท่องเที่ยว _____

ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว _____

บุคลากรด้านการท่องเที่ยว _____

การประชาสัมพันธ์ _____

อื่น ๆ (ถ้ามี) _____

ภาคผนวก ข
แผนงาน โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

แผนงานโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

โครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์บริเวณปราสาทหินพิมาย

สภาพปัจจุบัน

ปราสาทหินพิมายเป็นปราสาทหินที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีความงดงามทั้งด้านสถาปัตยกรรมและประติมากรรม แผนผังของปราสาทหินเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ก่อสร้างด้วยหินทรายเป็นส่วนใหญ่ ประกอบด้วยปราสาท 3 องค์ มีกำแพงล้อมรอบและซุ้มประตูทั้ง 4 องค์ ปราสาทหินพิมายเป็นโบราณสถานที่สำคัญของเมืองโบราณพิมาย ซึ่งยังมีโบราณสถานอื่น ๆ ตั้งอยู่ในเขตเมืองโบราณนี้ เช่น ประตูชัย สระเพลง สระแก้ว และเมรุพระพรหมทัตติ ปัจจุบันเมืองโบราณพิมายอยู่ในเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับสุขาภิบาล มีฐานะเป็นศูนย์กลางระดับอำเภอ มีสภาพเป็นชุมชนค่อนข้างหนาแน่น ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสภาพแวดล้อม เช่น การรुक้าโบราณสถาน การขาดระเบียบของบริเวณ การจราจร ทัศนียภาพไม่สวยงาม ความไม่เหมาะสมของกิจกรรมและการใช้พื้นที่ และคุณภาพสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูสถานที่สำคัญทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์วัฒนธรรมขอม
2. เพื่อเป็นแหล่งการศึกษาทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์วัฒนธรรมขอม
3. เพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเป้าหมายหลักในเส้นทางท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรมขอม (โบราณคดีสัญจร)
4. เพื่อพัฒนาชุมชนเมือง โดยยังคงเอกลักษณ์ทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์
5. เพื่อสร้างจิตสำนึกคนท้องถิ่นให้ทราบถึงความสำคัญของโบราณคดีและประวัติศาสตร์วัฒนธรรมชุมชน

แนวความคิดการออกแบบวางผัง

แนวความคิดในการออกแบบวางผังปรับปรุงสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์บริเวณปราสาทหินพิมาย ได้พัฒนาตามแนวความคิดจากแผนการจัดการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมเมืองเก่าพิมาย (2541) ซึ่งจัดทำโดยบริษัท วิทยรักษ์ จำกัด เสนอต่อสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ การฟื้นฟูและปรับปรุง การควบคุมการพัฒนาและการจัดการสิ่งแวดล้อม ดังนี้

การอนุรักษ์

- อนุรักษ์โบราณสถานให้คงสภาพ
- อนุรักษ์มุมมองสู่โบราณสถาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวแกนหลักสู่ปราสาทหิน

การฟื้นฟูและปรับปรุง

- ฟื้นฟูและปรับปรุงสถาปัตยกรรมและสิ่งก่อสร้างโดยรอบปราสาทหินให้มีลักษณะเรียบง่ายแบบท้องถิ่น
- ฟื้นฟูและปรับปรุงประตูชัยให้เป็นประตูเมือง นำสายตาสู่ปราสาทหิน (GATEWAY)
- ปรับปรุงแนวแกนสู่ปราสาทหินจากถนนทางหลวงที่เป็นทางแยกเข้าเมืองผ่านประตูชัย สู่ปราสาทหิน โดยจัดให้เป็นทางเท้าจากถนนทางหลวงสู่ประตูชัย และเป็นถนนและทางเท้าจากประตูชัยสู่ปราสาทหิน ให้แนวแกนนี้สร้างความต่อเนื่องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (UNITY) ด้วยการใช้วัสดุพื้น อุปกรณ์ตกแต่งถนน พืชพันธุ์ต้นไม้ ที่มีความสอดคล้องกัน รวมทั้งนำเสนอเรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวให้ชวนติดตามตลอดเส้นทางเดินด้วยป้ายแสดงข้อมูลประวัติศาสตร์ การแสดงวัตถุโบราณ ร้านค้า
- ส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาเมือง ได้แก่ ขอให้วัดที่อยู่ติดกับประตูชัยเป็นผู้ดูแลรักษาประตู และสร้างความนิยมการเดินทางผ่านประตูชัยจนไปสู่ปราสาทหินเพื่อส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวลดความหนาแน่นการจราจรภายในเมือง

การควบคุมการพัฒนา

- ควบคุมลักษณะรูปทรงความสูง ขนาดของอาคารสิ่งก่อสร้าง (เช่น ป้ายโฆษณา) และโครงข่ายสาธารณูปโภค (เช่น สายไฟฟ้า) ในบริเวณใกล้เคียงและโดยรอบโบราณสถาน ทั้งด้านหน้า ด้านข้างและด้านหลัง รวมทั้งบริเวณที่เป็นแนวแกนมุมมองสู่ปราสาทหิน เพื่อให้สิ่งก่อสร้างใหม่นั้นแปลกแยกไปจากโบราณสถานอย่างเด่นชัด และมีให้เกิดทัศนียภาพไม่สวยงาม รวมทั้งการบดบังและทำลายคุณค่าโบราณสถาน
- กำหนดให้อาคารมีระยะห่างจากโบราณสถาน โดยมีแนวพื้นที่สีเขียวกัน (BUFFER) ขอบเขตโดยรอบและด้านหลังโบราณสถาน โดยใช้แนวไม้สูงใหญ่เป็นฉากหลัง (BACKGROUND) เน้นสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่า
- กำหนดกิจกรรมและการใช้ที่ดินโดยรอบโบราณสถานให้มีความเหมาะสม โดยเป็นพื้นที่พาณิชยกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว หรือพื้นที่พักอาศัย หรือกิจกรรมทั้งสองร่วมกัน

การจัดการสิ่งแวดล้อม

- รักษาและปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านทัศนียภาพและความสวยงามบริเวณเมือง
- ลดความหนาแน่นของการจราจรในเมือง โดยจัดที่จอดรถท่องเที่ยวบนที่ว่างบริเวณทางหลวงแยกเข้าเมืองหน้าประตูชัย เพื่อมิให้เกิดปัญหาจราจรเพิ่มขึ้นภายในเมือง ให้นักท่องเที่ยวสัมผัสบรรยากาศเมืองโดยการเดินหรือเช่าจักรยานท่องเที่ยวไปตามเส้นทางแนวแกนหลักสู่ปราสาทหินและไปสู่แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียง อีกทั้งในวันหยุดเสาร์ – อาทิตย์ วันนักขัตฤกษ์ เสนอให้ปิดถนนที่เป็นแกนหลักสู่ปราสาทหินให้เป็นถนนคนเดินเพื่อส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยว และลดการจราจรภายในเมือง

แนวความคิดการออกแบบสถาปัตยกรรมและอุปกรณ์ตกแต่งถนน

- งานสถาปัตยกรรมเพื่อรองรับกิจกรรมที่เหมาะสมและจำเป็นในพื้นที่โครงการ ได้แก่ อาคารประชาสัมพันธ์ (INFORMATION CENTER) บริเวณลานจอดรถหน้าประตูชัย (ซึ่งประกอบด้วยส่วนประชาสัมพันธ์ ร้านค้า ร้านบริการจักรยาน และห้องน้ำ เป็นต้น) เสนอให้มี

ลักษณะประยุกต์จากสถาปัตยกรรมขอมโบราณ ด้วยรูปทรง สัดส่วน และองค์ประกอบที่ดัดแปลงให้เรียบง่ายขึ้น จึงมีลักษณะคล้ายคลึงกับอาคารสำนักงานอุทยานประวัติศาสตร์ปราสาทหินเมืองต่ำ จังหวัดบุรีรัมย์

- อุปกรณ์ตกแต่งถนน เพื่อรองรับกิจกรรมที่เหมาะสมและจำเป็นในพื้นที่โครงการ ได้แก่ ป้าย ม้านั่ง เสาไฟ ตู้โทรศัพท์ ถังขยะ และทางเดินเท้า เป็นต้น ให้มีลักษณะเรียบง่ายหรือผสมกับการประยุกต์สถาปัตยกรรมขอมโบราณเข้าด้วยกัน ตัวอย่างเช่น การใช้วัสดุทำแผ่นป้ายด้วยอลูมิเนียม ด้านการใช้ คสล. ผิวทรายล้างสีน้ำตาลเซาะร่องคล้ายแผ่นหินทรายเป็นที่ตั้งถังขยะ (ด้านในใส่ถึงขยะยกได้) ซุ้มทางเข้าที่มีโครงสร้างหลังคา (แต่ไม่มีวัสดุมุง) รูปทรงคล้ายยอดปราสาทหิน และม้านั่งที่มีคาน คสล. รูปทรงดัดแปลงจากฐานบัวหงาย บัวคว่ำ เป็นต้น

แนวความคิดออกแบบอาคารและสิ่งก่อสร้างในชุมชน

- ให้ความสำคัญลักษณะรูปทรง ความสูง ขนาดของอาคาร สิ่งปลูกสร้างในบริเวณใกล้เคียง และโดยรอบโบราณสถาน รวมทั้งบริเวณถนน มุมมองแกนหลักสู่ปราสาทหิน ดังนั้น ลักษณะอาคารจะมีลักษณะแบบท้องถิ่นที่เรียบง่าย มีความสูงไม่เกิน 2 ชั้น หลังคาทรงจั่ว มุงกระเบื้องมีกันสาด ชายคายื่นยาว ชั้นสองอาจมีระเบียงและที่ชั้นสองมีสัดส่วนช่องเปิด (หน้าต่าง ประตู) กับผนังประมาณ 30:70 ถึง 50:50

แนวความคิดรักษาลักษณะทางกายภาพของชุมชน

ได้พัฒนาตามแนวความคิดจาก “แผนการจัดการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมเมืองเก่าพิมาย” (2541) โดยบริษัทวิทยรักษ์ จำกัด เสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม

- ระยะเวลา กำหนดระยะเวลาถอยร่นอาคารจากกำแพงปราสาทหินพิมาย และจากทางเท้าบนถนนแกนหลักสู่ปราสาทหิน เท่ากับ 2 เมตร

- ความสูงอาคาร กำหนดความสูงอาคารโดยรอบปราสาทหินพิมาย สองข้างถนนแกนหลักสู่ปราสาทหินและในเขตอนุรักษ์เมืองเก่าไม่เกิน 9 เมตร

- การใช้ที่ดินและกิจกรรม ให้บริเวณโดยรอบปราสาทหินและถนนแกนหลักสู่ ปราสาทหินเป็นพื้นที่เพื่อกิจกรรมที่อยู่อาศัยหรือพาณิชยกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหรือกิจกรรมผสม 2 ประเภทนี้ และมีความหนาแน่นเบาบาง
- ที่ว่าง ให้บริเวณด้านหน้าประตูชัยเป็นที่ว่างเพื่อรักษาภูมิทัศน์ของเมืองและสวนสาธารณะของชุมชน
- สาธารณูปโภค ให้บริเวณโดยรอบปราสาทหินและถนนแกนหลักสู่ปราสาทหิน ใช้ระบบเดินสายไฟฟ้าใต้ดิน

โครงการปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อมบริเวณที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง จ. นครราชสีมา

หลักการและเหตุผล

ที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง ซึ่งตั้งอยู่บริเวณริมทางหลวงหมายเลข 2 หรือถนนมิตรภาพ ในท้องที่ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา จัดเป็นบริเวณที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวและผู้เดินทางผ่านถนนสายนี้เป็นอย่างสูง ในการแวะพักรับประทานอาหาร ซึ่งร้านอาหารส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นเพิงกึ่งถาวรตั้งเรียงรายอยู่ตามแนวถนน โดยมีด้านหลังติดอ่างเก็บน้ำลำตะคอง ซึ่งมีภูมิประเทศและทัศนียภาพที่สวยงามรองรับอยู่ ลักษณะโดยทั่วไปพบว่า อาคารร้านอาหารส่วนใหญ่เป็นอาคารชั้นเดียวฝาเปิดโล่ง เพื่อชมทัศนียภาพอ่างเก็บน้ำ แต่มีความหลากหลายของรูปทรงสิ่งก่อสร้างที่สำคัญคือ ห้องสุขาส่วนใหญ่ยังขาดการดูแลรักษาที่ถูกต้องลักษณะ น้ำเสีย น้ำทิ้ง ตลอดจนเศษอาหารบางส่วนจะไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำลำตะคอง ซึ่งถือเป็นแหล่งน้ำดิบที่สำคัญในการผลิตน้ำประปาที่ใช้ในเขตเทศบาลเมืองนครราชสีมา สภาพด้านหน้าร้านอาหารเป็นที่จอดรถที่ยังขาดการพัฒนาด้านการจัดระเบียบ และสภาพภูมิทัศน์ เมื่อพิจารณาจากคุณภาพและราคาอาหาร นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เห็นว่า อยู่ในเกณฑ์ไม่เหมาะสมทั้งด้านรสชาติและราคา

วัตถุประสงค์

1. ดำเนินการจัดวางผังอาคารและสิ่งก่อสร้างให้เหมาะสมต่อการรองรับ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ การจัดสภาพภูมิทัศน์ การควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้น จากกิจกรรมการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ

2. กำหนดมาตรการและดำเนินการคัดเลือกผู้ประกอบการที่เหมาะสม โดยเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการรายเดิมที่มีการปรับปรุงและคุณสมบัติที่เหมาะสมได้รับการพิจารณาก่อน

เป้าหมาย

1. เพื่อลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมและเป็นการรักษาความสะอาดตลอดจนการจัดระเบียบสถานที่ให้สอดคล้องต่อภูมิประเทศและการรองรับนักท่องเที่ยว ในลักษณะจุดแวะพักระหว่างทาง
2. เพื่อฟื้นฟูภาพลักษณ์ของพื้นที่ท่องเที่ยวบริเวณนี้ให้มีลักษณะโดดเด่น มีความพร้อมในการรองรับ และเพิ่มแรงจูงใจให้เดินทางเข้าไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวในภาคอีสานต่อไป

โครงการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

หลักการและเหตุผล

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ถือว่าเป็นอุทยานแห่งชาติที่ครอบคลุมพื้นที่มากที่สุดของประเทศ มีพื้นที่ 2,168 ตารางกิโลเมตร มีความหลากหลายทางชีวภาพทั้งพืชและสัตว์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากที่สุด ทั้งนี้เพราะเป็นอุทยานแห่งชาติที่ตั้งอยู่ไม่ห่างไกลจากกรุงเทพมหานคร การมีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจและเยี่ยมชมมากและเพื่อให้เป็นไปตามแผนนโยบายการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนพัฒนาและอนุรักษ์ แหล่งท่องเที่ยวให้ถูกต้องตามหลักวิชาการควบคู่กันกับการส่งเสริมการตลาดเพื่อดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือนเพิ่มมากขึ้น โดยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ ทั้งนี้จะต้องมีการบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ให้มีมาตรฐานสากล มีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลายสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเพื่อให้ได้รับความรู้ ความสุขและประทับใจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์ทั้งสภาพแวดล้อม รักษาระบบนิเวศให้เป็นไปตามหลักวิชาการ

2. เพื่อส่งเสริมการตลาดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนให้มีจำนวนและอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสม ไม่สร้างผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม

3. เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการพื้นที่ให้เป็นมาตรฐานสากลเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

เป้าหมาย

1. เพื่อส่งเสริมให้อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก

2. เพื่อแยกระบบบริหารจัดการด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวออกจากระบบการดูแลพื้นที่อุทยานแห่งชาติในเชิงวิชาการ แต่มีการประสานแผนเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

3. ประหยัดงบประมาณของภาครัฐในการดูแลให้บริการนักท่องเที่ยว ขณะเดียวกันกรมป่าไม้จะได้รับผลประโยชน์จากเอกชนที่มำดำเนินธุรกิจนี้เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืน

ภาคผนวก ก
ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว

ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวที่ทำการประเมินผลแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย

ที่ตั้ง

ตัวอำเภอเมืองพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

การเข้าถึง

ใช้ทางหลวงหมายเลข 2 (นครราชสีมา ขอนแก่น) ระยะทาง 50 กม. ถึงทางแยกตลาดแคเลียขวาเข้าไปบนทางหลวง 206 อีก 10 กม.

ความเป็นมา

กรมศิลปากร และรัฐบาลฝรั่งเศสได้ร่วมมือกันบูรณะระหว่าง พ.ศ. 2507-2512 โดยได้เริ่มบูรณะองค์ปราสาทประธานจนแล้วเสร็จ จากนั้นได้มีการดำเนินงานบูรณะโบราณสถานในเมืองพิมายอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งเปิดเป็นอุทยานประวัติศาสตร์พิมายเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2532

ความสำคัญ

อุทยานประวัติศาสตร์พิมายเป็นที่ตั้งของปราสาทหินพิมาย ซึ่งเป็นศาสนสถานที่ใหญ่โตและงดงามเป็นพุทธสถานฝ่ายมหายานเป็นต้นแบบสถาปัตยกรรมให้กับปราสาท

สภาพปัจจุบัน

อุทยานประวัติศาสตร์พิมายมีสภาพสมบูรณ์เปิดให้เข้าชมทุกวันระหว่างเวลา 06.00-18.00 น. ค่าเข้าชมคนไทย 10 บาท ชาวต่างประเทศ 10 บาท มีการจัดการแสดงแสง สี เสียงเป็นครั้งคราว

ปัญหา

เป็นโบราณสถานสมัยขอมที่ใหญ่โตและงดงามอลังการลักษณะพิเศษคือ ปราสาทแห่งนี้สร้างหันหน้าไปทางทิศใต้ต่างจากปราสาทอื่น ๆ ที่มักหันไปทางทิศตะวันออกสันนิษฐานว่าเพื่อให้รับกับเส้นทางที่ตัดมาจากเมืองยโสธรบูรณะเมืองหลวงของอาณาจักรเขมรเข้าสู่เมืองพิมายทางทิศใต้

ข้อจำกัด

ขาดงบประมาณในการบริหารจัดการในเรื่องของสาธารณูปโภค และการรักษาความปลอดภัย

แนวโน้มในอนาคต

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและเป็นหลักในเส้นทางท่องเที่ยวอารยธรรมขอม อีกทั้งได้รับการบูรณะและมีการจัดกิจกรรมการแสดง สี่ เสี่ยง ซึ่งมีผู้รู้จักทั่วโลก

ที่พักริมทางเขื่อนลำตะคอง

ที่ตั้ง

ริมทางหลวงหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) ช่วง กม.ที่ 193-194 ห่างจาก อ.ปากช่องประมาณ 30 กม. ตั้งอยู่ริมอ่างเก็บน้ำของเขื่อนลำตะคอง

การเข้าถึง

เข้าถึงได้เฉพาะทางรถยนต์โดยสร้างเป็นเส้นทางแยกออกจากเส้นทางสายหลัก ในทิศทางขาออก (สระบุรี นครราชสีมา) สำหรับเส้นทางขาเข้า (นครราชสีมา สระบุรี) มีจุดกลับรถเลี้ยวเข้าพื้นที่ได้สะดวก

ความเป็นมา

พัฒนาขึ้นโดยนโยบายของนายสุวัจน์ ลิปตพัลลภขณะดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2540 ที่ต้องการให้มีที่พักสำหรับประชาชนที่เดินทางโดยมีแนวคิดว่าควรมีจุดพักรถเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดช่วงระยะ 200 กม. ปรากฏว่าที่พักริมทางลำตะคองซึ่งกรมทางหลวงสร้างไว้เดิมตั้งแต่ปี 2520 นี้มีความเหมาะสมเพราะอยู่ในช่วงทัศนียภาพสวยงามที่สุดในช่วงกรุงเทพ ฯ ถึงนครราชสีมาจึงได้ให้แขวงทางหลวงนครราชสีมาที่ 2 กรมทางหลวงดำเนินการโดยขอใช้พื้นที่จากกรมชลประทานจากเดิม 12 ไร่ เป็น 37 ไร่

ความสำคัญ

เป็นจุดพักรถในระยะทางที่เหมาะสมของการเดินทางจากกรุงเทพฯ ไปสู่อีสานในปัจจุบันมีผู้ใช้บริการเฉลี่ยวันละ 500 คน ในช่วงวันหยุดและกว่า 1,000 คน ในวันหยุดราชการ ช่วงเทศกาล เฉลี่ยวันละ 4,000 คน

สภาพปัจจุบัน

พื้นที่แห่งนี้เพื่อได้รับการพัฒนาแล้วเสร็จด้วยรูปแบบที่ทันสมัยมีองค์ประกอบเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างครบถ้วนยังอยู่ในสภาพใหม่ประกอบด้วยความสะดวกเหมาะสมของสถานที่ ซึ่งอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกและเหมาะสมต่อการแวะพักระหว่างการเดินทางและมีโอกาสได้ชมทัศนียภาพอันสวยงามของอ่างเก็บน้ำลำตะคอง

ปัญหา

ในปัจจุบันยังไม่เป็นปัญหาใด ๆ แต่ที่ควรระวังและดูแลอย่างเคร่งครัด คือ ขยะที่ปลิวหรือร่วงหล่นลงไปอ่างเก็บน้ำ จากการขาดวินัยของนักเดินทาง/ท่องเที่ยว ซึ่งอาจทำให้สภาพโดยทั่วไปของพื้นที่ค่อยๆ ค่อยๆ ค่าลงไป

ลักษณะเด่น

เป็นตัวอย่างของที่พักริมทาง ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักเดินทางและเป็นจุดบริการข้อมูลนักท่องเที่ยวที่ทันสมัย มีทัศนียภาพงดงามและอยู่บริเวณเขื่อนลำตะคองซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของภาคอีสาน อาคารประกอบต่าง ๆ มีเอกลักษณ์ สถาปัตยกรรมเช่นเดียวกับปราสาทหินมีศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวระบบคอมพิวเตอร์ และเจ้าหน้าที่ให้ความสะดวก

ข้อจำกัดในการพัฒนา

อยู่ในพื้นที่เขตทางของกรมทางหลวง และริมอ่างเก็บน้ำของเขื่อนลำตะคองทำให้มีความกว้างของพื้นที่จำกัด

แนวโน้มในอนาคต

ปัจจุบันระหว่างการก่อสร้างอาคารศูนย์แสดงและจำหน่ายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นอาคารถาวรซึ่งจะทำให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญใหม่ของพื้นที่ อย่างไรก็ตามแนวโน้มของผู้ใช้บริการที่มีมากขึ้นอาจก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมตามมาถ้าขาดการดูแลอย่างต่อเนื่อง

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ที่ตั้ง

อยู่ในเขตพื้นที่ 4 จังหวัดคือ นครราชสีมา นครนายก สระบุรี และปราจีนบุรี

การเข้าถึง

จากกรุงเทพฯไปได้ 2 เส้นทางคือ แยกจากถนนมิตรภาพที่ กม.56 ไปตามถนนธนรัชต์ อีก 23 กม. อีกเส้นคือจากกรุงเทพฯ-แยกหินกองไปตามทางหลวงหมายเลข 33 ถึงสี่แยกเนินหอม ใช้ทางหลวง 3077 ถึงเขาใหญ่

ความเป็นมา

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นอุทยานแห่งชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์มากที่สุด จนได้รับสมญาว่าเป็นอุทยานมรดกของอาเซียน

สภาพปัจจุบัน

มีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ปัจจุบันกรมป่าไม้ได้ดำเนินการปรับปรุงก่อสร้างอาคารและสิ่งอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก โดยเฉพาะวันหยุดหรือเทศกาลหรือช่วงที่มีปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่าง ๆ

ปัญหา

ในบางช่วงโดยเฉพาะในเทศกาลหรือเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ จะมีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากเกินความสามารถในการรองรับของอุทยาน

ลักษณะเด่น

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นอุทยานที่มีความอุดมสมบูรณ์มีพันธุ์ไม้ที่มีค่ามากมาย มีสัตว์ป่าที่สามารถพบเห็นได้ตามปกติธรรมชาติ ซึ่งทางอุทยานได้สร้างหอสูงสำหรับส่องสัตว์ไว้บริการนักท่องเที่ยวนอกจากนี้เขาใหญ่ยังเหมาะสำหรับดูนก กางเต็นท์พักผ่อนและเดินป่าศึกษาธรรมชาติ

ข้อจำกัดในการพัฒนา

อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ที่มีพันธุ์ไม้และสัตว์ป่าหลายชนิดจึงไม่สามารถขยายพื้นที่เพิ่มเติมได้เนื่องจากจะไปรบกวนสภาพธรรมชาติบริเวณโดยรอบ

แนวโน้มในอนาคต

เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญและได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวทั่วไป